

V.

Az Alkotmánybíróság
teljes ülésének végzései

1115/B/1996. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszdóról szóló 1993. évi LVIII. törvény 4. §-a alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. A vámhivatal az indítványozó tulajdonában lévő üzemanyag-elárúsító helyen jövedéki ellenőrzést tartott és azt állapította meg, hogy az indítványozó hamis HTO-utalványokért háztartási tüzelőolajat adott el. Az indítványozóra a vámhivatal a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszdóról szóló 1993. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Jszt.) 66. § (1) bekezdés *a*) pontjában biztosított hatáskörében eljárva, a 67. § *f*) pontja alapján jövedéki visszaélés miatt jövedéki bírságot vetett ki. A közigazgatási szerv határozatának bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a másodfokú bíróság jogerős ítéletében a vámhivatal határozatát helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Legfelsőbb Bírósághoz, egyidejűleg alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Beadványában kérte, az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az ügyében eljáró szervek alkotmányellenes jogszabályt alkalmaztak. Álláspontja szerint a Jszt. 4. §-a a jövedéki tevékenység alanyainak körét az Alkotmánynak a gazdasági verseny szabadságáról rendelkező 9. § (2) bekezdésével, valamint a nemzetközi jog általános szabályainak elfogadását deklaráló 7. § (1) bekezdésével ellentétesen határozta meg. Vitatta annak a szabályozásnak az alkotmányosságát, mely szerint az üzemanyag-kereskedő objektív felelősséggel tartozik, és ennek folytán a jövedéki eljárás alanya lesz, ha a kiadott tüzelőolaj fejében hamis HTO-utalványt vételez be.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. §-a alapján az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal az fordulhat az Alkotmánybírósághoz, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított hatvan napon be-

lül lehet írásban benyújtani. Mivel az indítványozó a panaszát hiányosan nyújtotta be, az Alkotmánybíróság felhívta őt arra, hogy az alkotmányjogi panasz lefolytatásának törvényi feltételeit igazolja, a hiányokat pótolja. Az indítványozó az Alkotmánybíróság felhívásának nem tett eleget, kérte azonban beadványának az utólagos normakontrollra vonatkozó szabályok szerinti elbírálását. Az Alkotmánybíróság az indítványozó kérésének megfelelően a Jszt. 4. §-a alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát végezte el.

2. Az indítványozónál a vámhivatal a jövedéki ellenőrzést 1994. évben tartotta. A jövedéki bírság kiszabásával összefüggő eljárást a jövedéki visszaélés elkövetésekor hatályban volt törvényi rendelkezések alapján folytatták le a hatóságok.

A Jszt. akkor hatályban volt 3. § (1) bekezdés *a*) pontjának 3. alpontja szerint jövedéki tevékenységnek minősült a jövedéki termékkel – így a 3. § (3) bekezdés *i*) pontjában említett tüzelőolajjal – való kiskereskedés. A 3. § (2) bekezdésének *d*) pontja úgy rendelkezett, hogy a törvény hatálya kiterjed a háztartási tüzelőolaj tiltott felhasználási célra történő értékesítésére és tiltott felhasználására. A Jszt. személyi hatályáról a 4. § úgy rendelkezett, hogy a jövedéki tevékenység alanya az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet és természetes személy, amely (aki) saját neve alatt jogokat szerezhetsen, kötelezettségeket vállalhat, és saját nevében, kockázatára jövedéki tevékenységet végez. A jövedéki ellenőrzés és a Jszt.-ben meghatározott jogkövetkezmények tekintetében a törvény hatálya alá tartozott az is, aki jövedéki tevékenységet engedély nélkül vagy nem engedélyezett helyen folytatott, a Jszt.-ben tiltott tevékenységet végzett, olyan jövedéki terméket vett át, vásárolt meg, tartott a birtokában, amelyről tudta vagy kellő körültekintés mellett tudnia kellett, hogy azt a jövedéki ellenőrzés alól elvonták.

A jövedéki bírság kiszabásának alapjául szolgáló magatartásokról a Jszt. 67. §-a rendelkezett, amelynek *f*) pontja alapján jövedéki ellenőrzés alól elvont jövedéki terméknek minősült – többek között – az a háztartási tüzelőolaj, amelyet hamisított HTO-utalványra vásároltak vagy szolgáltak ki.

3. A Jszt.-nek az előbbieken hivatkozott 3. §-át és 67. §-át a jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszdóról szóló 1993. évi LVIII. törvény, továbbá a fogyasztási adóról és a fogyasztói árkiegészítésről szóló 1991. évi LXXVIII. törvény módosításáról szóló 1995. évi XXVII. törvény 1995. május 1. napjától kezdődő hatállyal módosította. Egyben hatályon kívül helyezte a Jszt. 3. § (2) bekezdésének *d*) pontját, így a jövedéki ellenőrzés alól elvont jövedéki termékek köréből az új szabályozás folytán kikerült a hamisított HTO-jegy fejében kiszolgáltató háztartási tüzelőolaj. A jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszdóról szóló 1993. évi LVIII. törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló 1995. évi LXVIII. törvény 1995. július 12. napjától módosít-

totta a Jszt. 4. § (2) bekezdését, majd a Jszt.-t, végül 1998. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény 84. § (7) bekezdésének *a*) pontja.

Az Alkotmánybíróság felhívta az indítványozót arra, hogy nyilatkozzék, a korábbi indítványát visszavonja-e, vagy esetleg módosított tartalommal fenntartja. Az indítványozó az Alkotmánybíróság felhívására nem válaszolt.

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § alapján az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti, ha az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette és ezzel az indítvány tárgyatlanná vált. Az Alkotmánybíróság az eljárást erre figyelemmel megszüntette.

Budapest, 2005. június 6.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

477/B/1997. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 29. § (4) bekezdéséhez kapcsolódó, az egyes államigazgatási eljárások külön illetékéről szóló mellékletének XVII. cím 4. pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet 11. §-a, 24. § (2) bekezdése és a 28. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

3. Az Alkotmánybíróság a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény garanciális rendszerének betartására vonatkozó elvi álláspont kialakítását kezdeményező indítványt, valamint a jogalkotást érintő javaslatokat visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) több rendelkezését is támadta.

Egyrészt álláspontja szerint a Kr. 11. §-ának második mondata sérti a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 1. § (2) bekezdését, mivel a támadott rendelkezés az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 2. §-ában foglaltakkal ellentétes szabályozást tartalmaz, továbbá a Kr. 11. §-ának egésze sérti az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvét.

Nézete szerint a Kr. 28. §-a (2) bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint a rendelet hatálybalépésekor már működő üzlet esetén a kereskedőnek a hatálybalépést követő 6 hónapon belül ismételten meg kell kérnie a Kr. 2. §-ában meghatározott működési engedélyt, mely elmulasztása esetén az üzlet tovább nem működhet, sérti a jogállamiság, ezen belül a szerzett jogok alkotmányos elvét. Miután ezen

működési engedély iránti kérelem illetékköteles, ezért ezzel összefüggésben az indítványozó alkotmányellenesnek vélte a fenti illetékkötelezettséget előíró, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (4) bekezdéséhez kapcsolódó, az egyes államigazgatási eljárások külön illetékéről szóló mellékletének (a továbbiakban: Melléklet) XVII. cím 4. pontját is.

Egyben az indítványozó a Kr. 28. § (2) bekezdése, továbbá az Itv. Melléklete XVII. cím 4. pontja rendelkezésére nézve szövegszerű javaslattal élt.

Az indítványozó támadta még a Kr. 24. § (2) bekezdését, amely előírja, hogy a kereskedőnek az árusítás helyén rendelkeznie kell – a saját előállítású áru kivételével – az árusított termék eredetét hitelt érdemlően igazoló okirattal. Álláspontja szerint a kifogásolt rendelkezés korlátozza a számvitelről szó 1991. évi XVII. törvény 14. §-ában „biztosított széles körű szabadságot”, ezért a Kr. 24. § (2) bekezdése véleménye szerint ellentétes a Jat. 1. § (2) bekezdésével, valamint sérti a jogbiztonság elvét és a „vállalkozás alkotmányos jogát”.

Egyben kérte az Alkotmánybíróságot annak „elvi élel” történő kimondására, hogy „a Jat. garanciális rendszerének betartása kiemelt alkotmányos kötelezettség”.

2. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően az Itv. Melléklete XVII. címének rendelkezéseit 2005. január 1-jével az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2004. évi CI. törvény 178. §-a a törvény 13. számú mellékletének 3. alpontjában új szöveggel állapította meg, mely a kifogásolt rendelkezést nem tartalmazza.

A Kr. 11. §-át az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet módosításáról szóló 203/2002. (IX. 14.) Korm. rendelet 21. §-ának (4) bekezdése 2002. december 13-tól hatályon kívül helyezte.

Míg a Kr. 24. §-ának (2) bekezdését az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Korm. rendelet módosításáról szóló 160/2000. (IX. 21.) Korm. rendelet 12. §-a 2000. október 21-ével új szöveggel állapította meg. A Kr. 24. § (2) bekezdésének hatályos szövege a kifogásolt rendelkezést már nem tartalmazza.

Ugyanakkor az indítványozó által támadott Kr. 28. § (2) bekezdése – tekintettel arra, hogy a Kr. hatálybalépésétől számított 6 hónapos időszakra vonatkozóan állapít meg rendelkezéseket – teljességbe ment.

3. Az Alkotmánybíróság utólagos normakontrollra irányuló vizsgálatát a régi helyébe lépő új szabályozás tekintetében akkor folytatja le, ha az tartalmilag a korábbival azonos és ezáltal azonos a vizsgálandó alkotmányossági probléma

(1314/B/1997. AB végzés, ABH 2000, 1049.). Ez az indítványozó által kifogásolt Itv. Melléklete XVII. címének 4. pontja, valamint a Kr. 24. § (2) bekezdése esetében nem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata [629/B/2002. AB végzés, ABH 2002, 1785, 1786.; 45/2003 (IX. 26.) AB határozat, ABH 2003, 474, 486; 837/B/1997. AB határozat, ABH 2003, 986, 994.] szerint formális hatályon kívül helyezés nélkül is hatályát veszítettnek kell tekinteni azt a jogszabályt, amelyet a jogszabály alkalmazására előírt idő leteltével nem helyeztek ugyan hatályon kívül, de amely szabály teljességbe ment, annak alapján jogalanyok már nem szerezhettek jogot (a korábbi gyakorlatot is összefoglalva a 670/B/1997. AB határozat, ABH 1999, 600, 603.). Ezért a Kr. 28. § (2) bekezdése nem tekinthető hatályban lévő jogszabálynak.

Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét nem vizsgálja, hacsak nem annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés. (335/B/1990. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.) Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálata a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján lehetséges, mivel ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és – ha az indítványozó különösen fontos érdeke indokolja – a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség. A vizsgált indítványi részek azonban egyik kategóriába sem tartoznak.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata (a továbbiakban: Ügyrend) 31. § a) pontja alapján – az Itv. Melléklete XVII. címének 4. pontja, valamint a Kr. 11. §-a, 24. § (2) bekezdése és a 28. § (2) bekezdése alkotmányossági vizsgálatára irányuló eljárást megszüntette.

4.1. Az indítványozó kérte továbbá az Alkotmánybíróságot a Jat. garanciális rendszerének betartására vonatkozó elvi álláspont kialakítására. Az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlata szerint – számos döntéséhez fűz elvi tartalmú megállapításokat, illetve több korábbi határozata tartalmaz olyan, a jogrendszer alkotmányos összefüggéseire vagy valamely alkotmányi előírás értelmezésére vonatkozó rendelkezést, amelynek a későbbiekben a jogalkotó és a jogalkalmazó szervek elvi jelentőséget tulajdonítanak [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280–283.; 17/1998. (V. 13.) AB határozat, ABH 1998, 155–159.; 32/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 251–255.].

Az Abtv. előírásai alapján azonban az utólagos normakontroll keretében „elvi állásfoglalás” iránti kérelem elbírálására az Alkotmánybíróságnak nincs hatáskö-

re, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében az Ügyrend 29. § b) pontja alapján visszautasította.

4.2. Az indítvány további jogalkotást érintő kérelmeket is tartalmazott.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Abtv. 1. §-a rögzíti, mely szerint törvénymódosítás kezdeményezése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Ezért az Alkotmánybíróság az erre irányuló indítványi kérelmeket az Ügyrend 29. § b) pontja alapján visszautasította.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Budapest, 2005. február 28.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

752/B/1997. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (5) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (5) bekezdését több beadványában is sérelmezte.

Álláspontja szerint a törvény hivatkozott bekezdése azt eredményezi, hogy azokat az 1947-ben, vagy azt követően született önkéntes nyugdíjpénztár tagokat, akik 52. életévüknél fiatalabb korban lettek valamelyik önkéntes nyugdíjpénztár tagjai, hátrányos vagyoni megkülönböztetés érheti abban az esetben, ha a jogszabályban előírt 10 éves várakozási idő letelte után, de még a nyugdíjkorhatár elérése előtt kívánnak hozzájutni az egyéni számlájukon nyilvántartott pénzösszeghez.

A támadott 47. § (5) bekezdése szerint: „A pénztártag részére a (3), illetve (4) bekezdés szerinti kifizetések a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló törvény alapján jövedelemnek minősülnek.” Az indítványozó véleménye szerint ezáltal az önkéntes nyugdíjpénztárba a pénztártag által egyszer már adózottan befizetett pénzösszeg még egyszer adóköteles jövedelemnek minősül, amely az érintett számára jelentős anyagi hátrányt jelent. Ez pedig ütközik a Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/A. § (1) bekezdésében, a 70/B. § (2) bekezdésében, továbbá a 70/E. § (2) bekezdésében foglaltakkal.

2. Az indítványozó által vizsgálni kért 47. § (5) bekezdés utaló jellegű rendelkezés, amely csak annak a jogszabálynak a vizsgálatával együttesen volna elvgezhető, amelyre az utalás vonatkozik.

Az indítványozó a jelen eljárásban vizsgált indítványok benyújtását időben megelőzően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a személyi jövedelemadóról szóló – időközben többször módosított – 1995. évi CXVII. törvény „egyes elő-

írásainak, így elsősorban a 47. § adóelőleg megállapítás szabályaival” kapcsolatban. Beadványában többek között azt sérelmezte, hogy az 1995. évi CXVII. törvény „egyes előírásainak alkalmazása a csak bérből élők között az adójóváírás eredményeképpen indokolatlanul hátrányosan megkülönbözteti azon állampolgárokat, akinek a munkáltatója önkéntes kölcsönös biztosító pénztár tagdíjához hozzájárul.”

Az Alkotmánybíróság az indítványt – egyesítve azt több hasonló tárgyú indítvánnyal – a 85/B/1996. számú határozatában elutasította.

A jelen ügyben az indítványozó a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény alkotmányossági vizsgálatát nem kérte.

3. Az indítványozó eredeti indítványának kiegészítéseként említést tett az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvényről is, amely „százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulási adóval is terheli felvétel esetén a saját befizetést, mivel azt jövedelemként kezeli”, azonban annak alkotmányossági szempontból történő felülvizsgálatát nem kérte, azt kizárólag az 1993. évi XCVI. törvény 47. § (5) bekezdése alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványának újabb érveléssel való megerősítése céljából fogalmazta meg.

4. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítványok benyújtását követően az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 47. § (5) bekezdését a 2002. évi XLII. törvény 260. §-a 2003. január 1-jei hatállyal új szöveggel állapította meg, amely a kifogásolt rendelkezést nem tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság utólagos normakontrollra irányuló vizsgálatát a régi helyébe lépő új szabályozás tekintetében akkor folytatja le, ha az tartalmilag a korábbival azonos (1066/B/1995. AB végzés, ABH 1999, 867, 868.; 1314/B/1997. AB végzés, ABH 2000, 1049.; 931/B/1996. AB végzés, ABH 2001, 1605, 1606.). Ez az indítványozó által kifogásolt 1993. évi XCVI. törvény 47. § (5) bekezdése esetében nem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét nem vizsgálja, hacsak nem annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálata a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján lehetséges. A vizsgált indítványok azonban nem tartoznak az említett körbe.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe

foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontja alapján az alkotmányossági vizsgálatra irányuló eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. április 5.

*Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró*

366/B/1998. AB végzés

Az Alkotmánybíróság a hozzá bírósági áttétel eredményeként érkezett ügyben meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság az eljárását megszünteti.

INDOKOLÁS

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 18.P. 23888/1997/4. számú végzésével hatáskörének hiányát állapította meg a bérleti díj megállapítása iránt indított perben és elrendelte a keresetlevélnek az Alkotmánybírósághoz történő áttételét. Az Alkotmánybíróság felszólítása alapján az ügy felperese közölte, hogy bár a Bíróságnak a hatáskör hiányát megállapító és áttételt elrendelő végzése ellen nem fellebbezett, nem kéri jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát. Kérése az volt, hogy az Alkotmánybíróság küldje vissza az iratokat a II. és III. kerületi Bíróságra és majd szükség esetén módosítja keresetét.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 20. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el. A II. és III. kerületi Bíróság által áttett ügy felperese nem kívánt indítványt tenni. Ezért, indítvány hiányában az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette.

Az Abtv. 23. §-ának (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a hatáskörébe nem tartozó ügyre vonatkozó indítványt az arra hatáskörrel rendelkező szervhez átteszi. Az ügynek a II. és III. kerületi Bírósághoz való visszaküldését kérte az ügy felperese is. A II. és III. kerületi Bíróságnak az adott ügyben hatáskör hiányát megállapító végzése ellen azonban a felperes nem fellebbezett, így a végzés jogerős. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 7. §-a szerint azonban mindenkire kötelező a bíróságnak az a határozata, amelyben hatáskörét vagy ennek hiányát állapítja meg. Ennek alapján az Alkotmánybíróság az

eljárás megszüntetése mellett nem rendelkezett az ügynek a II. és III. kerületi Bírósághoz való visszaküldéséről.

Budapest, 2005. január 25.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

876/B/1998. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény 50/C. §-a (2) bekezdésének „10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen legalább 50,” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Övjt.) 50/C. § (2) bekezdése egészének felülvizsgálatát, alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem a rendelkezés egészét, hanem annak csak azt a részét tartja alkotmányellenesnek, amely szerint a 10 000-nél kevesebb lakosú településeken a helyi kisebbségi önkormányzatok megválasztásának érvényességi feltételeként 50 érvényes szavazatot követel meg. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányossági vizsgálatot az Övjt. 50/C. § (2) bekezdésének „10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen legalább 50,” szövegrésze vonatkozásában kezdte meg.

Az indítványozó az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése, „azon belül is az egyéb helyzet szerinti hátrányos megkülönböztetés alapján” tartotta alkotmányellenesnek a kifogásolt szabályozást, mivel az „hátrányos helyzetbe hozza az amúgy is többszörösen hátrányos kistelepülésen élőket és nem teszi lehetővé, hogy gyakorolhassák önrendelkezési jogaikat.” Hangsúlyozva, hogy a „Magyar Köztársaságban a kisebbségek alkotmányos joga helyi és országos önkormányzat létesítése”, konkrét példákat jelölt meg, amely esetekben – a település lakosságának száma, illetőleg az ott élő kisebbségi lakosok száma miatt – elvileg sem lehetséges az 50 szavazat leadása. Ezen túlmenően kifogásolta, hogy „[a] törvénybe eleve be van kódolva a nem az adott nemzetiséghez, kisebbséghez tartozók szavazata is, holott sok esetben ezek akár ellenérdekeltek lehetnek abban, hogy létrejöjjön a kisebbségi önkormányzat.” Az indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy a települési önkormányzat létrejöttéhez sem konkrét szavazatszámot követel meg az Övjt., hanem megfelelő arányú érvényes szavazatot (25%).

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Országgyűlés időközben elfogadta a kisebbségi önkormányzati képviselők választásáról, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi CXIV. törvényt (a továbbiakban: Kövjt.). A törvény 72. § (5) bekezdésének *j*) pontja a törvény hatálybalépésével egyidejűleg, 2005. november 25-től hatályon kívül helyezte – többek között – az indítványozó által kifogásolt, Övjt. 50/C. § (2) bekezdését is. A Kövjt. egyidejűleg a korábbi szabályozási módtól teljes mértékben eltérően, új alapokra helyezte a kisebbségi képviselők választásának a szabályait. Így – egyebek mellett – a települési kisebbségi önkormányzati választásokon választójoga csak a kisebbségi választói jegyzékben szereplő magyar állampolgároknak van, a választást pedig akkor kell kitűzni, ha a kisebbségi választói jegyzékben szereplő választópolgárok száma a választás kitűzésének napján eléri a 30-at.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján az alkotmányossági vizsgálat időpontjában hatályban már nem lévő szabályok alkotmányosságát csak két esetben: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-ának (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja. Az indítvány nem az Abtv. 38. § (1) bekezdése és nem is annak 48. §-a szerinti kérelem. Tekintettel arra, hogy az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabályi rendelkezés hatályát veszítette és ezzel az indítvány tárgyalanná vált, az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *a*) pontja értelmében az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. december 13.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

174/B/1999. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmánybírósági határozat hivatalból történő kijavítása tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a 174/B/1999. számú határozata rendelkező részének 1. pontját és indokolása I. pontjának második bekezdését kijavítja. A kijavított szöveg helyesen a következő:

„Az Alkotmánybíróság a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 19. § (2) bekezdése, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 37. § (6) bekezdése, az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény 33. § (2) bekezdése, 81. §-a és 87. § (3) bekezdés c) pontja, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 63. § (2) bekezdése és az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 28. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.”

„A Kötv. 78. § (1) bekezdése a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 19. § (2) bekezdését, a Kötv. 79. § (1) bekezdése a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 37. § (6) bekezdését, a Kötv. 91. § (1)–(3) bekezdése az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Üszt.) 33. § (2) bekezdését, 81. §-át és a 87. § (3) bekezdés b) pontját, a Kötv. 102. § (1) bekezdése a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 63. § (2) bekezdését, a Kötv. 107. §-a az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Iasztv.) 28. § (1) bekezdését módosította.”

INDOKOLÁS

Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a határozat rendelkező részébe és indokolásába – nyilvánvaló elírási hibából – az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló törvény téves megjelöléssel (1997. évi LXVIII. törvény helyett

1997. évi LXIII. törvény) került, ezért az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 51. §-a alapján – a határozat hivatalból történő kijavítását rendelte el.

Budapest, 2005. december 13.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

371/B/1999. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény 27. § (3) bekezdése, valamint az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2004. évi LXIV. törvény 4. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozó 1999. április 30-án egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 27. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását kezdeményezte. 2004. július 27-én kérte az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2004. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Tvm.) 4. § (3) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatát is.

A Tv. 27. § (3) bekezdését 2004. június 30-tól hatályon kívül helyezte a Tvm. 4. § (2) bekezdése. A Tvm. 4. § (3) bekezdését 2004. december 31-től hatályon kívül helyezte az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2004. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Tvm2.) 3. § (2) bekezdése.

Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét nem vizsgálja, hacsak nem annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990/13. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálata a konkrét normakontroll két esetben, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján lehetséges, mivel ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányelle-

nességének megállapítására és – ha az indítványozó különösen fontos érdeke indokolja – a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség.

A jelen ügyben az indítványok az Abtv. 1. § *b)* pontja alapján absztrakt normakontrollra irányulnak, ezért az Alkotmánybíróság az ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. számú határozat 31. §-ának *a)* pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. május 10.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

1050/D/1999. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339. § (1) bekezdése és 355. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság ítélete sérti az Alkotmány 8. § (1) bekezdéséből, valamint 57. § (1) bekezdéséből fakadó alapvető jogát. Az indítványozó egy korábbi másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet kívánt előterjeszteni, azonban az ügyvéd késedelmesen járt el, így a Legfelsőbb Bíróság elkészttség miatt elutasította a kérelmet. Az indítványozó kártérítési pert indított az ügyvéd és az ügyvédi iroda ellen, azonban az első fokú bíróság elutasította keresetét, és a másodfokú bíróság helyben hagyta az első fokú ítéletet. Az eljáró bíróságok szerint a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a felülvizsgálati eljárás során helyt adtak volna kérelmének, ezért nincs oksági összefüggés az állított kár és az ügyvéd mulasztása között.

A Fővárosi Bíróság ítélete az indítványozó szerint azért sérti alapvető jogát, mert a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) az ügyében alkalmazott 339. § (1) bekezdése, valamint 355. § (1) bekezdése alkotmányellenes. Ezért az indítványozó kezdeményezte a hivatkozott rendelkezések alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

2. Az Alkotmány indítványban említett rendelkezései:

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.”

A Ptk. támadott rendelkezései:

„339. § (1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.”

„355. § (1) A kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.”

3. Az indítványozó nem fogalmazott meg alkotmányossági összefüggést az Alkotmány felhívott rendelkezései és a Ptk. 339. § (1) bekezdése, valamint 355. § (1) bekezdése között. Továbbá az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező másodfokú ítéletben a bíróság nem alkalmazta a Ptk. 355. § (1) bekezdését.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az fordulhat az Alkotmánybírósághoz, akinek „a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be”. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § e) pontja szerint az Alkotmánybíróság visszautasítja a benyújtott alkotmányjogi panaszt, ha az nem felel meg az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételeknek.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2005. február 22.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

6/D/2000. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Békés Megyei Bíróság 6.P.23.485/1999/6. számú ítéletével összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszt, valamint a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény 38/A. § (1) bekezdés i) pont értelmezésével kapcsolatos indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó beadványában a Békés Megyei Bíróság 6.P.23.485/1999/6. számú ítéletének megsemmisítését, valamint a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény 38/A. § (1) bekezdés i) pontjának értelmezését kérte.

Az Alkotmánybíróság tájékoztatta az indítványozót, hogy beadványa nem felel meg az alkotmánybírósági eljárás megindítására előírt törvényi feltételeknek, továbbá a beadványban felvetett számos kérdés vizsgálatára, illetve egyedi ítélet megsemmisítésére nincs hatásköre.

Az indítványozó korábbi beadványának „jogosulatlan elemeit” visszavonva, beadványát – az általánosságban megfogalmazott „alkotmányellenesség utólagos megállapítása” tárgyában benyújtottól eltérően – „alkotmányossági panaszként” egészítette ki. Az indítványozó a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Tanácsa által hozott 1/1998.KJE sz. jogegységi határozat 4. pontja, továbbá saját ügyében az e jogértelmezésen alapuló megyei bírósági ítélet megsemmisítését kérte, utalva az Alkotmány – a visszaható büntető jogalkotás tilalmát kimondó – 57. § (4) bekezdésére.

Álláspontja szerint a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény különböző időpontokban hatályos rendelkezéseihez képest a bíróság tévesen értelmezte a törvényt. Beadványában az Alkotmány jogalkotással kapcsolatos rendelkezéseire [7. § (2) bekezdés, 25. § (2) bekezdés], továbbá annak 32/A. § (1) bekezdésére utalt, alátámasztásul, hogy – álláspontja szerint – a Legfelsőbb Bíróság hatáskörét meghaladóan járt el, konkrét adójogi vitájában pedig, ezért született számára kedvezőtlen döntés.

II.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványok elbírálásához, a feltétlenül szükséges tartalmi és alaki kellékekre nézve – többek között – az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„22. § (1) Az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál kell előterjeszteni.

(2) Az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia.”

„37. § Az alkotmányellenesség utólagos megállapítását kezdeményező indítványban javasolni kell a jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek teljes vagy részbeni megsemmisítését.”

„48. § (1) Az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

III.

1. Az Abtv. 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ez azt jelenti, hogy az indítványozónak meg kell jelölnie nemcsak a jogszabályt, hanem a jogszabálynak azt a konkrét rendelkezését, amelyet az Alkotmánynak ugyancsak valamely konkrét rendelkezésébe ütközőnek tart (440/B/1993. AB végzés, ABH 1993, 910.); a 37. § szerint pedig „az alkotmányellenesség utólagos megállapítását kezdeményező indítványban javasolni kell a jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközének teljes vagy részbeni megsemmisítését”. Adott esetben a határidőn belül érkezett, alkotmányjogi panaszként előterjesztett indítványban csak az szerepel, hogy az Alkotmánybíróság „vizsgálja felül, hogy a Legfelsőbb Bíróság hatáskörét meghaladó módon és a jogalkotásról szóló törvényben meghatározottaktól eltérően gyakorolta-e jogegységi határozati jogát ...”, és ennek eredményeként semmisítse meg a Legfelsőbb Bíróság – az ő konkrét adójogvitájában is irányadó – jogegységi határozatát, továbbá „a jogegységi döntés alapját képező 1995. évi hatályos 1991. évi XC. törvényben foglaltakat megvizsgálva foglaljon állást a 38/A. § (1) bekezdés *i*) pontjának értelmezésére vonatkozóan”. Az indítvány nem jelöl meg alkotmányellenesnek vélt jogszabályt, a megjelölt – a jogegy-

ségi határozattal összefüggő – jogszabály alkotmányellenességére sem utal. Ezért az Alkotmánybíróság, mint az Abtv. 22. § (2), valamint 48. § (1) bekezdésének meg nem felelő indítványt, a rendelkező részben foglaltak szerint, visszautasította.

2. Az Alkotmánybíróság, önálló törvényértelmezési hatáskör hiányában visszautasította azt az indítványt is, amelyben a rendelkező részben megjelölt törvényi szabályozás értelmezését kérte. [57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272, 276.]

Budapest, 2005. április 11.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

116/B/2000. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata és megsemmisítése, valamint az Alkotmány értelmezésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 18. § (4) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdésének és a 70/E. § (1) bekezdésének értelmezésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 18. § (4) bekezdése alkotmányellenességének „utólagos vizsgálatát” és megsemmisítését, valamint az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdésének és a 70/E. § (1) bekezdésének értelmezését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál.

1. A Pp. támadott rendelkezésével összefüggésben arra hivatkozott, hogy a másodfokú eljárásban a bíró kizárását megtagadó határozat ellen kizárt a „panasz benyújtásának lehetősége”. Indítványa alátámasztására hivatkozott még arra is, hogy a Pp. további rendelkezései [13. § (1) bekezdés *a*) pontja] időben egyébként is korlátozottan teszik lehetővé a bíróval szembeni kizárási kérelem előterjesztését. Ez pedig alkotmányellenes.

Az indítványozó e rendelkezések tekintetében nem jelölt meg olyan konkrét alkotmányi előírást, amellyel a támadott szabályt ellentétesnek vélte.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 22. § (2) bekezdése alapján, illetőleg „[a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint valamely beadvány akkor minősül indítványnak, ha pontosan megjelöli a támadott jogszabályhelyeket és a megsértett alkotmányszakaszt, valamint határozott kérelmet tartalmaz” [71/2002. (XII. 17.) AB határozat, ABH 2002, 417, 428.; továbbá pl. 23/2002. (VI. 21.) AB határozat, ABH 2002, 515, 519–520.; 2/1998. (II. 4.) AB határozat, ABH 1998, 41, 42.].

Ezen feltételeknek a kérelem nem felel meg. Ezért azt az Alkotmánybíróság érdemi alkotmányossági vizsgálat nélkül visszautasította.

2. Az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdésének és a 70/E. § (1) bekezdésének egymásra vonatkoztatott értelmezését az indítványozó meghatározott alkotmánybíró-sági határozatok tükrében [1/B/1999. AB határozat, 30/1997. (VI. 29.) AB határozat, 1/1995. (II. 8.) AB határozat, 9/1990. (IV. 25.) AB határozat] kérte, különös tekintettel a pozitív diszkrimináció fogalmkörére.

Az indítványozó az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján, az Abtv. 21. § (6) bekezdésére is figyelemmel az Alkotmány értelmezésének kezdeményezésére jogosultsággal nem rendelkezik.

Ezért az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § c) pontjára is figyelemmel – az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdésének és a 70/E. § (1) bekezdésének értelmezésére irányuló indítványt érdemi vizsgálat nélkül visszautasította. Az indítványozó kérelmét egyben a jogosultsággal rendelkező személyeknek – tájékoztatás végett – megküldte.

Budapest, 2005. július 12.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

578/B/2000. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenessége utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 1. számú mellékletének egésze, valamint A, B és C fizetési osztályai 1. fizetési fokozatai alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett a 2000. évre megállapított közalkalmazotti illetményekkel összefüggésben.

1.1. Az egyik indítványozó a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban Kjt.) 1. számú mellékletének egésze, valamint A, B és C fizetési osztályainak 1. fizetési fokozatában meghatározott garantált illetményei alkotmányellenessége megállapítását és jövőbeni hatállyal történő megsemmisítését kezdeményezte. Álláspontja szerint a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény 12. számú mellékletével megállapított „illetményösszegek” az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a 70/B. § (2) és (3) bekezdését, valamint a 70/K. §-át sértik. A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 144. § (1) bekezdése értelmében „a teljes munkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott részére is legalább a Kormány által meghatározott kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő illetmény jár”, ami – az indítvány benyújtásakor – 25 500 forint volt.

Mivel a hivatkozott fizetési osztályok fizetési fokozataiban meghatározott illetmények ennél alacsonyabbak, így az Mt. és a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 215/1999. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) előírásaival ellentétesek és ezáltal az „Alkotmány 2. §-ában meghatározott jogállamiság elvét” sértik. Ugyanezen okból sérti a támadott szabályozás az egyenlő munkáért egyenlő bért, illetőleg a végzett munka mennyiségéhez és minőségéhez igazodó jövedelmet deklaráló, az Alkotmány 70/B. §-át is.

1.2. Egy másik indítványozó – a hiánypótlásra történt felszólítását követően – az előző indítvánnyal azonos beadványt terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette.

2. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat megkezdésekor észlelte, hogy az indítványok benyújtását követően a Kjt. 1. számú mellékletét több alkalommal mó-

dosították, a Korm. r.-t pedig a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 197/2000. (XI. 27.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése 2001. január 1-jével hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a módosított vagy hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét főszabály szerint az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-ában foglalt bírói kezdeményezés és az Abtv. 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében [10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH 1992, 72, 76.], valamint akkor vizsgálja, ha a hatályát veszítő jogszabály helyébe lépő jogszabály azonos rendelkezési környezetben szintén tartalmazza a sérelmezett rendelkezést (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.).

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította: a Kjt. 2005. szeptember 1-jétől hatályos 1. számú mellékletében szereplő fizetési osztályok első fokozata szerinti legkevesebb – az A fizetési osztály 1. fizetési fokozata szerinti – illetmény meghaladja a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 327/2004. (XII. 11.) Korm. rendeletben meghatározott, a 2005. január 1-jétől alkalmazandó személyi alapbérek kötelező legkisebb összegét, ekként az indítványozók által sérelmezett helyzet már nem áll fenn.

Az Alkotmánybíróság ezért a tárgytalanná vált indítványok tekintetében az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontja értelmében az eljárását megszüntette.

Budapest, 2005. november 8.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

161/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központról szóló 2000. évi CXXVI. törvény alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központról szóló 2000. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: SzBtv.) egészének, illetve egyes rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálata iránt nyújtott be kérelmet az alábbiak szerint:

Az indítványozó szerint az SzBtv. 1–9. §-ai lehetővé teszik, hogy az adatkezeléssel érintett személy adatait széles körben, akadálytalanul használhassák, az érintett szervek az adatokat kölcsönösen átvehessék és a külön-külön működő adatkezelések egymással összekapcsolhatók legyenek. Az SzBtv. ezen rendelkezései – érvelt az indítványozó – sértik az Alkotmány 59. § (1) bekezdésébe foglalt személyes adatok védelméhez való jogot, nem felelnek meg a célhoz kötöttség elvének, az információs önrendelkezés alapjogát szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák.

Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy az SzBtv. a rendőrség, a határőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységét érintően fogalmaz meg olyan feladatokat, amelyeket az Alkotmány 40/A. § (1) és (2) bekezdése értelmében a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvénynek kell rendelkezni. Az indítványozó álláspontja szerint az SzBtv. ezáltal – különösen annak 10–16. §-ai – minősített tárgykörre tartozó kérdéseket szabályoznak.

Végül az indítványozó az SzBtv. több rendelkezésével kapcsolatban külön is kiemelte, hogy a törvény szövegének megfogalmazása nem felel meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt normavilágosság követelményeinek: áttekinthetetlen, értelmezhetetlen rendelkezéseket tartalmaz.

2. Az indítvány benyújtását követően az SzBtv.-t módosította a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI.

törvény, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Bűnügyi Igazgatósága megszüntetéséről szóló 2002. évi LXVI. törvény és a büntető jogszabályok és a hozzájuk kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi II. törvény. A módosításokra tekintettel az Alkotmánybíróság felhívta az indítványozót, hogy kérelmét fenntartja-e. Az indítványozó indítványát visszavonta.

3. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 20. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el. Tekintettel arra, hogy az indítvány visszavonásra került, az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § d) pontjára is figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. január 31.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

196/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő végzést:

Az Alkotmánybíróság a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 126. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: médiatörvény) 126. § (1) bekezdése azon rendelkezése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, amely értelmében a műsorelosztó vállalkozásban befolyásoló részesedéssel rendelkező nem szerezhet befolyásoló részesedést más műsorelosztóban.

Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés a médiatörvénynek a tulajdonra vonatkozó 122–127. §-okhoz fűzött, a tájékoztatási monopóliumok kialakulásának megakadályozására irányuló jogpolitikai célkitűzésével nincs összhangban és annak elérésére nem alkalmas, „mivel a korlátozás nem a kifogásolt médiatörvényi rendelkezéshez fűzött indokolásban hivatkozott műsorszolgáltatási tevékenységre, hanem vezetékes (kábeles) műsorelosztási tevékenységre nézve került felállításra és ezzel nem a megfelelő alanyi kör tevékenysége került korlátozásra”. Álláspontja szerint ugyanis a műsorok tartalmát meghatározó műsorszolgáltatók juthatnak tájékoztatási monopóliumhelyzetbe, a szigorú tulajdonszerzési (részesedésszerzési) tiltás tehát a műsorszolgáltató vonatkozásában lehet indokolt, míg a műsorelosztó vonatkozásában célszerűtlen és indokolatlan, ezért azt az Alkotmány 9. § (2) bekezdésében foglalt gazdasági verseny szabadságával, valamint a vállalkozáshoz való joggal és az Alkotmány 61. § (4) bekezdésében foglaltakkal ellentétesnek véli.

Továbbá – nézete szerint – a kifogásolt rendelkezés „kizárólag a műsorelosztó vállalkozásokra nézve állapít meg tulajdonszerzési, illetve befolyásszerzési tilalmat, ezért a médiatörvény 126. § (1) bekezdése sérti az Alkotmány 70/A. és 70/B. §-ait.

2. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően a médiatörvény 126. § (1) bekezdését az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 166. §-a 2004. január 1-jével hatályon kívül helyezte.

3. Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét nem vizsgálja, hacsak nem annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálata a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján lehetséges, mivel ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és – ha az indítványozó különösen fontos érdeke indokolja – a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség.

Mivel a jelen eljárásban benyújtott indítvány nem tartozik ezek körébe, ezért az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozatának 31. § a) pontja alapján – megszüntette.

Budapest, 2005. február 8.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

258/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény 79/D. §-ának 2002. szeptember 1-jéig hatályban volt „A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 10/A. §-a alapján Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesülő közalkalmazottak esetén ezt a rendelkezést az ösztöndíj megszűnését követő hónap első napjától kell alkalmazni.” szövegrésze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozók a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 81. § (3) bekezdése által beiktatott, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 79/D. §-ának „A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 10/A. §-a alapján Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesülő közalkalmazottak esetén ezt a rendelkezést az ösztöndíj megszűnését követő hónap első napjától kell alkalmazni.” szövegrésze alkotmányellenességének vizsgálatát kezdeményezték.

Hivatkoztak az Alkotmány 70/A. § (2) bekezdésének és az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdésének a sérelmére.

Álláspontjuk szerint a pályázaton való eredményes részvétel nem lehet indoka a közalkalmazotti munkaviszonyból származó bérjövedelem hátrányos megállapításának.

Az indítványozók által kifogásolt Kjt. 79/D. §-át a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény módosításáról szóló 2002. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Mkjt.) 17. § (2) és (3) bekezdése 2002. szeptember 1-jei hatállyal megváltoztatta, számozását módosította.

Az indítványra okot adó szabályhoz képest a vizsgált körben kedvezőbb rendelkezés lépett hatályba, mivel az Mkjt. 17. § (2) és (3) bekezdéseinek értelmében az egyetemi tanári munkakörre 2002. szeptember 1-jétől érvényes – megemelt – illetményt alkalmazni kell a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 10/A. §-a alapján Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesülő közalkalmazottak esetén is.

Ezt követően az Alkotmánybíróság felhívta az indítványozókat, hogy korábbi indítványukat – tekintettel a jogszabály megváltozására – fenntartják-e.

Az indítványozók nyilatkozatukban korábban benyújtott indítványukat változatlan formában fenntartották; azt nem vonták vissza. Az indítványozók úgy ítélték meg, hogy annak ellenére nagy szükség van az Alkotmánybíróság iránymutatására, elvi jelentőségű állásfoglalására, hogy a vonatkozó jogszabályhely már nincs hatályban.

Azzal a hatáskörrel, amelyre az indítványozók kérelme vonatkozik, az Alkotmánybíróság nem rendelkezik. Az Alkotmánybíróság az indítványokat ezért eredeti tartalmuk alapján bírálta el. Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálatát az Alkotmánybíróság csupán a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján végezheti el.

Jelen ügyben azonban az indítványok az Abtv. 1. § *b)* pontja szerinti absztrakt normakontrollra irányultak, ezért az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. sz. határozat 31. § *a)* pontja alapján – megszüntette.

Budapest, 2005. május 30.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

477/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 26. § (1) és (2) bekezdése, 39. §-a, 40. §-a, 42/A. §-42/D. §-ai, 50. § (1) és (2) bekezdése, 72. §-a, 77. §-a, a törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 26. §-26/C. §-ai, 31/A. § (1) és (2) bekezdése, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 66. §-a, 94. §-a, 95. § (1) bekezdés b) pontja, 95. § (2) bekezdése, a törvény végrehajtásáról rendelkező 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 72/B. §-a, 79. § (5) bekezdés c) pontja, valamint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 4. § (3) bekezdés b) és e) pontja, 5. § (1) bekezdés b) pontja továbbá 5. § (3) bekezdés f) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

Az indítványozók a beadványukban a gyermekgondozási díj bevezetésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 1999. évi XCVII. törvény alkotmányosságát vitatják, és kérik az e törvénnyel módosított, a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 26. § (1) és (2) bekezdése, 39. §-a, 40. §-a, 42/A. §-42/D. §-ai, 50. § (1) és (2) bekezdése, 72. §-a, 77. §-a, valamint az Ebtv. végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet 26. §-26/C. §-ai, a 31/A. § (1) és (2) bekezdése, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 66. §-a, 94. §-a, 95. § (1) bekezdés b) pontja és 95. § (2) bekezdése, a Tny. végrehajtásáról rendelkező 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 72/B. §-a, 79. § (5) bekezdés c) pontja, továbbá a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 4. § (3) bekezdés b) és e) pontja, 5. § (1) bekezdés b) pontja és 5. § (3) bekezdés f) pontja alkotmányellenessége megállapítását és hatálybalépésük időpontjára történő visszamenőleges megsemmisítését.

Az indítványozók megjelölik az Alkotmány azon rendelkezéseit, melyekkel kapcsolatban a támadott rendelkezéseket aggályosnak vélik, így az Alkotmány preambulumát, 1. §-át, 2. § (1) bekezdését, 3. § (2) bekezdését, 4. §-át, a 7. § (1) és (2) bekezdését, a 8. § (1) és (2) bekezdését, a 13. § (1) bekezdését, 15. §-át, 16. §-át, 17. §-át 19. § (1), (2) és (3) bekezdését, 24. § (2) és (3) bekezdését, 54. § (1) és (2) bekezdését, 66. § (2) bekezdését, 67. § (1) és (3) bekezdését, 70/A. § (1), (2) és (3) bekezdését, 70/B. § (2), (3) és (4) bekezdését, 70/D. § (1) bekezdését, 70/E. § (1) és (2) bekezdését, 70/I. §-át, 70/K. §-át, 77. § (1) és (2) bekezdését.

Az indítványozók szerint az érintett szabályozás a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény több rendelkezését is sérti, ellentétes a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 1. § (1), (2) és (3) bekezdésével, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 28. § (1) bekezdésével.

A „nemzetközi jogi elvekkel” is ellentétesnek tartják a gyermekgondozási díj visszaállítását, és kezdeményezik, hogy az Alkotmánybíróság „az összes, a gyermekeket, a szülőket és a gyermekes családokat a gyeddel-gyessel, anyasági ellátásokkal, jóléti szolgáltatásokkal, kedvezményekkel érintő, a nemzetközi jogot a belsőbe beiktató és 2000. 01. 01-én hatályban volt törvényt – a harmónia helyreállítása miatt – érvénytelenítse, azaz a kihirdető tv. alkotmányellenességét állapítsa meg”.

A beadvány – az állami kötelezettséget csak nagyon általános formában rögzítő szerződési cikkek felsorolása mellett – hivatkozik valójában nem létező szerződési cikkekre, illetve olyanokra is amelyek nyilvánvalóan nem állnak összefüggésben a beadvány tárgyával. Az indítványozók szerint a sérelmezett rendelkezések elsősorban a magasabb jövedelmű szülőket juttatja újabb bevételhez. Úgy vélik, hogy a jogszabály nem teljesíti a törvényt megalkotásról szóló országgyűlési határozatban megfogalmazott célokat.

Az Alkotmánybíróság eljárása alatt két indítványozó az indítványt visszavonta. A harmadik indítványozó nevében eljáró indítványt szerkesztő az Alkotmánybíróság felhívására nyilatkozatában elismerte, hogy az indítvány változatlanul nem tartható fenn, mert többször változtak a támadott jogszabályok, de a módosításokat nem ismeri, és csak azok vizsgálatát kéri lefolytatni, amelyek azóta nem változtak.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem támasztotta alá összefüggően, érdemi vizsgálatra alkalmas érvekkel a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések és az Alkotmány megjelölt rendelkezései között fennálló alkotmányjogilag értékelhető összefüggéseket, nem jelölte meg, hogy az alkotmányellenesség milyen indokok alapján áll fenn. Az indítványból egyértelműen nem tűnik ki, hogy mely jogszabályi rendelkezés konkrétan mely alkotmányi rendelkezéssel ellentétes, továbbá az sem, hogy a módosításokat követően mely rendelkezések alkotmányellenességét állítja. A beadvány az Alkotmánynak a

mai jogrendszerben való érvényesülését általában is kétségbe vonja, és visszatérő jelleggel a beadvány benyújtásakor hivatalban lévő kormányt és annak ellenzékét általánosságban bírálja, nem pedig a hivatkozott jogszabályok konkrét alkotmányi kollízióját mutatja be.

Az indítvány nem felel meg az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 22. § (2) bekezdésében meghatározott követelményeknek, mely szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben már kifejtette, hogy nem elegendő az Alkotmány egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alkotmány egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért jogszabály miért és mennyiben sérti. (472/B/2000. AB végzés, ABH 2001, 1655.; 494/B/2002. AB végzés, ABH 2002, 1783–1784.; 630/B/2003. AB végzés, ABH 2004, 2113, 2114.)

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tartalmi követelményeknek meg nem felelő volta miatt az indítvány érdemben nem bírálható el. Ezért az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően (pl.: 652/B/1998. AB végzés, ABH 2000, 1062–1064.; 472/B/2000. AB végzés, ABH 2001, 1655.; 298/B/2001. AB végzés, ABH 2004, 2079, 2080.) az indítványt – mint érdemi vizsgálatra alkalmatlant – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2005. november 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

723/D/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 14. és 15. §-ával, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 91. §-ával összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó ellen lefolytatott szabálysértési eljárásban hozott megszüntető határozattal szemben a Fővárosi Főügyészség óvást nyújtott be. A bíróság az óvásnak helyt adott és a szabálysértési hatóságot az óvásban indítványozott eljárás lefolytatására kötelezte. Az indítványozó a bírósági kötelezés alapján meghozott, a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Jegyzője, mint I. fokú szabálysértési hatóság 380/2001.szabs.XVI. számú határozatával kapcsolatban terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Ebben a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 14. és 15. §-ai, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 91. §-a alkotmányellenessége megállapítását és megsemmisítését, valamint az ügyében való alkalmazhatóság megtiltását kezdeményezte.

Előadta, hogy alkotmányossági szempontból elfogadhatatlannak tartja „azt a jogi szabályozást, amely nem teszi kötelezővé az ügyészi óvás megküldését az ügyben érdekelt felek részére, ha az ügyész az óvást egyedi ügyben hozott jogerős rendelkezés ellen nyújtja be, és ezáltal nem ad lehetőséget arra, hogy a felek az óvásról észrevételeket tehessenek”. Aggályosnak tartja az indítványozó a támadott rendelkezéseket amiatt is, „hogy szabálysértési ügyben az ügyészi óvás következtében indult bíróság előtti eljárásból az eljárás alá vont személyt kihagyják, és annak lehetőségét sem adják meg számára, hogy legalább beavatkozóként részt vegyen az eljárásban”. Mindezek miatt a kifogásolt rendelkezések az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a 8. § (1) és (2) bekezdését, az 54. § (1) bekezdését, az 57. § (1) és (5) bekezdését, a 64. §-át és a 70/K. §-át sértik.

2. Az Alkotmánybíróság megállapította: az indítvány nem felel meg az alkotmányjogi panasz törvényben előírt feltételeinek. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 48. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal

fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogséremlé az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 48. § (2) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontja, hogy az Abtv. 48. § (1)–(2) bekezdésében foglalt feltételeknek együttesen kell fennállniuk [23/1991. (V. 18.) AB határozat, ABH 1991, 361, 362.; 23/1995. (IV. 5.) AB határozat, ABH 1995, 115, 118.; 41/1998. (X. 2.) AB határozat, ABH 1998, 306, 309.; 46/2003. (X. 16.) AB határozat, ABH 2003, 488, 510.].

Az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslatokon csak az ún. rendes jogorvoslatokat kell érteni, vagyis az alkotmányjogi panaszra nyitva álló határidő számítása szempontjából a rendkívüli jogorvoslatokat figyelmen kívül kell hagyni. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a rendkívüli jogorvoslati eljárásokkal kapcsolatban alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy „ha a panaszolt alapszabály nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, ... az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott, vagy – ha új eljárásra és új határozat hozatalára kerül sor – az elrendelt új eljárás során született jogerős határozat kézbesítésétől kell számítani” [41/1998. (X. 2.) AB határozat, ABH 1998, 306.]. Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy ezt az álláspontot csak az érdemi és jogerős határozat esetében lehet alkalmazni [41/1998. (X. 2.) AB határozat, ABH 1998, 306, 310–311.; 870/D/2002. AB végzés, ABK 2005. május, 350, 351.].

A jogerős és érdemi határozat követelménye az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellegéből is következik. Az Alkotmánybíróság az 57/1991. (XI. 8.) AB határozatában (ABH 1991, 272.) mondta ki első alkalommal, hogy „az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. Ez következik egyrészt abból, hogy a törvény a jogintézményt ‘panasz’-nak nevezi, másrészt, hogy azt az ‘egyéb jogorvoslati lehetőségek’ kimerítése után, vagy ‘más jogorvoslati lehetőség hiányában’, vagyis további, illetőleg végső jogorvoslatként biztosítja a jogosult számára. ... Az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása miatti konkrét jogsérelem orvosolhatóságának a hiányában ugyanis az alkotmányjogi panasz nemcsak funkcióját vesztené el, de azt a sajátosságát is, amely az A[b]tv. 21. § (2) bekezdése alapján bárki által indítványozható utólagos normakontrollhoz képest a jogintézményben megnyilvánul. Az indítványozó szempontjából is csak akkor van értelme az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogséremlé orvosolhatóvá válik” (ABH 1991, 272, 281–282.).

Az Alkotmánybíróság általános érvennyel mutatott rá, hogy az „alkotmánybíró-sági eljárásban a jogorvoslatihoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyenek tartott döntésekhez képest vi-

szonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott (ABH 1992, 515, 516.; ABH 1993, 48, 74–75.)” [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.].

A fentiekre tekintettel a jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította: a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Jegyzője, mint I. fokú szabálysértési hatóság által hozott 380/2001.szabs.XVI. számú határozat jogerős, de – az alkotmányjogi panasz szempontjából – nem érdemi határozat. A szabálysértési hatóság ugyanis ebben a határozatában kizárólag azt állapította meg, hogy a korábbi, az ügyészi óvással támadott határozata törvénysértő, nem döntött azonban az indítványozó szabálysértési felelőssége kérdésében és nem alkalmazott szankciót. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 48. § (1)–(2) bekezdéseiben írt feltételek hiánya miatt – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 29. § *e*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2005. október 3.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

729/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítvány alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 201. § (1) bekezdése, a 205. § (1) és (2) bekezdése, valamint az 523. § (1) bekezdése, továbbá a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 3. § (5) bekezdése, a 163. § (2) bekezdése, a 164. § (1) bekezdése és a 196. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó eredeti beadványában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 201. § (1) bekezdése, 205. § (1)–(2) bekezdése és 523. § (1) bekezdése, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 6. § (2) bekezdése, 163. § (2) bekezdése, 164. § (1) bekezdése és 196. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál. Az indítványozó egy kölcsöntartozás megfizetése ügyében az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban született bírói döntések megállapításaira hivatkozva, azokat bírálva fejtette ki álláspontját arról, hogy miért tartja alkotmányellenesnek az általa megjelölt szabályokat. Szerinte a bírói eljárások során a perben szereplő két okirati bizonyíték – egy kölcsönszerződés és egy pénz átvételéről szóló elismervény – tekintetében az eljáró bíróságok az általa támadott szabályokat helytelenül értelmezték. Sérelmezte, hogy „a bírói gyakorlat szerint a kölcsönszerződés a pénz átadásával és nem a felek egybehangzó kifejezésével jön létre.” Kifogásolta, hogy a visszerhesség vélelme olyan jogügyletre (elismervény pénz átvételéről) is alkalmazást nyert, ami nem is szerződés, vagy legalábbis nem volt bebizonyítva. A bíróság a szerződés létrejöttét az egyik fél állítása alapján bizonyítottnak tekinti, annak ellenére, hogy azt az ellenérdekű fél kétségbe vonja. Az indítványozó a jogbiztonságot sértőnek tartja a Ptk. általa támadott rendelkezéseit, mert e törvényhelyekben bízva az adott ügyben pervesztes lett. Az indítványozó eredetileg a Pp. 6. § (2) bekezdését támadta, majd – figyelemmel a jogszabályváltozásra – pontosította kérelmét és Pp. 3. § (5) bekezdését vitatta. Kifogását kiterjesztette a Pp. 196. §

(1) bekezdés *a*) pontjára, amely meghatározza, mely esetekben minősül egy okirat teljes bizonyító erejűnek, valamint a 163. § (2) bekezdését, amely az ún. egyszerűbben bizonyítandó tények bizonyítási szabályát tartalmazza, és a 164. § (1) bekezdését, amely a bizonyítási kötelezettség alapvető szabályát határozza meg. E szabályok tekintetében az alkotmányellenességet a következőkben látta: a Pp. 3. § (5) bekezdése felesleges, ha a bíróságot nem köti az okirati bizonyíték; a jogbiztonság elvébe ütközik a Pp. 196. § (1) bekezdése, mert a felek hiába bíznak ebben, ha „a bírói gyakorlatban nincs relevanciája, elég állítani bármit az okirattal szemben, az megfelel az ellenbizonyításnak és a bíróság a felek előadását szabadon értékeli; végül a jogbiztonságot sérti a Pp. 163. § (2) bekezdése is, mert „a bíróság ezt úgy értelmezi, hogy a kétségbe vont előadás is elfogadható bizonyítékként”.

Hiánypótlásra történt felszólítás után az indítványozó a fentiek megalapozására felhívta az Alkotmány 77. § (2) bekezdését azzal, hogy ezen alkotmányi rendelkezés alapján mindenkinek, még a bíróságoknak is be kell tartani az alkotmányos szabályokat. Megjelölte még az Alkotmány 50. § (1) és (3) bekezdését, mert szerinte e szabályok alapján a Magyar Köztársaság bíróságainak védenie kell az állampolgárok jogait és törvényes érdekeit. Ha azonban a törvényeket egyetlen bíróság sem veszi figyelembe, illetve nem indokolja, vagy rosszul alkalmazza, sérül a bíróság előtti egyenlőség [Alkotmány 57. § (1) bekezdés].

2. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján megállapította, hogy az indítványozó nem a megjelölt jogszabályi rendelkezések alkotmányosságát, hanem e szabályoknak a konkrét ügyében való alkalmazását és értelmezését kifogásolja. A hiánypótlásra történő felszólítás nyomán felhívott alkotmányi rendelkezésekhez kapcsolódó fejtegetések is világosan mutatják, hogy az indítványozó kifogásai a bírói jogértelmezést és jogalkalmazást érintik. Az Alkotmánybíróság szerint az indítvány nem tartalmaz semmilyen alkotmányjogilag értékelhető olyan érvet, illetve indokot, amely alátámasztaná, hogy a támadott törvényi rendelkezések miatt és mennyiben idézik elő az indítványban megjelölt alkotmányi rendelkezések sérelmét. Az Alkotmánybíróság – amint azt már több ízben kifejtette – jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatakor a jogszabály és az Alkotmány egymásra vonatkoztatott értelmezését végzi el. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata annak eldöntése, hogy az eljáró hatóságok az ügy elbírálása során megfelelő jogszabályt, illetve jogszabályi rendelkezést alkalmaztak-e. A történeti tényállás megállapítása, a jogszabály és a tényállás egymásra vonatkoztatása, ezzel összefüggésben a jogszabály értelmezése az eljáró hatóságok feladata. [31/1993. (V. 21.) AB határozat, ABH 1993, 242, 243.; 936/D/1997. AB határozat, ABH 1999, 615, 617.]

Az Alkotmánybíróság hatásköre az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának megfelelően a jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára terjed ki. Az Abtv. 48. § (1) bekezdése

szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, akinek jogsérelme alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be. Az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a jogalkalmazási gyakorlat alkotmányosságának vizsgálatára. [57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272, 277.; 1267/D/1997. AB végzés, ABH 1998, 1131, 1132.]

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § *b*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2005. május 30.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

1124/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenessége utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 1., 2. és 3. számú melléklete alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett a 2002. évre megállapított közalkalmazotti illetményekkel összefüggésben.

1.1. Az egyik indítványozó a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 1. számú melléklete alkotmányellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte. Álláspontja szerint a Kjt. 1. számú mellékletének 2002-ben hatályos előírásai az Alkotmány 70/B. § (2) és (3) bekezdését sértik. A Kjt. 61. §-a értelmében a közalkalmazotti munkakörök az ellátásukhoz jogszabályban előírt iskolai végzettség, illetve állam által elismert szakképesítés, szakképzettség, doktori cím, tudományos fokozat, valamint akadémiai tagság alapján fizetési osztályokba tagozódnak. A fizetési osztályok első fizetési fokozatához tartozó garantált illetmények összegét, valamint a szorzószámokat a Kjt. 1. számú melléklete állapítja meg. Mivel az 1. számú melléklet szerinti illetmények egy része nem éri el a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 224/2001. (XI. 21.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Korm. r.) meghatározott legkisebb összeget, ezért a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 144. §-ára tekintettel azok összegét a minimálbérrre kell kiegészíteni. Mindez – az indítványozó érvelése szerint – az Alkotmány 70/B. § (2) és (3) bekezdésének sérelmét okozza azáltal, hogy a „közalkalmazottak személyi alapbére ... egyenlő, annak ellenére, hogy munkájuk nagyon különböző”.

1.2. Egy másik indítványozó hasonló indokok alapján kérte a Kjt. 1., 2. és 3. számú melléklete 2002-ben hatályban volt rendelkezései alkotmányellenessége megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint az Alkotmány 70/B. §-ának sérelme nem csak a „közalkalmazottak egymás közti viszonyában”,

hanem „a közalkalmazottak és a közalkalmazotti szférán kívüli munkavállalók viszonyában egyaránt fennáll”.

2. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat megkezdésekor megállapította, hogy az indítványok benyújtását követően a Kjt. 1. és 2. számú mellékleteit módosították, a 3. számú mellékletet a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény módosításáról szóló 2002. évi XXIII. törvény 32. §-a 2002. szeptember 1-jével, a Korm. r.-t pedig a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 210/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése 2004. január 1-jével hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a módosított vagy hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét főszabály szerint az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. §-ában foglalt bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz esetében [10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH 1992, 72, 76.], valamint akkor vizsgálja, ha a hatályát veszítő jogszabály helyébe lépő jogszabály azonos rendelkezési környezetben szintén tartalmazza a sérelmezett rendelkezést (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.).

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította: az indítványozók által sérelmezett helyzet már nem áll fenn. A Kjt. indítvány elbírálásakor hatályos 1. számú mellékletében szereplő fizetési osztályok első fokozata szerinti legkevesebb – az A fizetési osztály 1. fizetési fokozata szerinti – illetmény, valamint a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 11. § (4) bekezdése alapján a Kjt. 2. számú mellékletében foglalt legkisebb arányszámmal számított illetmény meghaladja a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló 327/2004. (XII. 11.) Korm. rendeletben meghatározott, a 2005. január 1-jétől alkalmazandó személyi alapbérek kötelező legkisebb összegét.

Az Alkotmánybíróság ezért a tárgyalanná vált indítványok tekintetében az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módo-

sított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. §
a) pontja értelmében az eljárását megszüntette.

Budapest, 2005. november 21.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

1168/B/2001. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2001. évi LXXIV. törvény 73. §-a, 159. §-a és 179. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2001. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Jötm.) 73. §-a, 159. §-a és 179. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére terjesztett elő indítványt az Alkotmánybíróságnál. A Jötm. támadott rendelkezéseivel összefüggésben azt kifogásolta, hogy az állam ezen keresztül kötelezettséget vállalt arra, hogy 2002. július 1-jéig nem emeli az üzemanyagok jövedéki adóját. Az indítványozó érvelése szerint ennek következtében módosult az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2000. évi CXIII. törvény 271. § (10) és (11) bekezdéseiben foglalt azon szabályozás, melynek értelmében az üzemanyagok jövedéki adója csak akkor emelhető, ha a kőolaj világpiaci ára legalább három hónapig hordónként 25 dollár alatt marad. Az indítványozó utalt arra, hogy mivel már az indítvány előterjesztésekor is fennállt a 2000. évi CXIII. törvény fent hivatkozott rendelkezéseiben foglalt feltétel, az üzemanyagok jövedéki adójának növelése vált volna szükségessé.

Az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmány 2. §-ában foglalt jogállamiság, továbbá a 19. § (2) bekezdésében foglalt népszuverenitás alkotmányos rendelkezései sérültek a Jötm. támadott rendelkezésein keresztül, mert a Jötm. megalkotása során a Kormány a „közúti fuvarozók zsarolásának” engedve egyezett bele az üzemanyagok jövedéki adója emelésének elhalasztásába.

Az Alkotmány 18. §-ának és 70/D. § (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azért látta fennállónak, mert véleménye szerint a támadott szabályozáson keresztül „az állam úgy nyújt jelentős további támogatást egy súlyosan környezetszennyező tevékenységhez, hogy ez egyáltalán nem szükséges más alapjog érvényesítéséhez.” Az indítványozó kifejtette, hogy a jövedéki adó lényegében egy olyan környezetvédelmi jellegű adó, amelynek mindenkor mértéke befolyásolni képes a környezet állapotát, ebből következően – az európai uniós szabályozásra is hivat-

kozással – „a gazdasági és környezetvédelmi indokok egyaránt amellett szólnak, hogy az adó nagysága egyforma legyen mindkét üzemanyagnál, sőt inkább a gázolaj adója legyen magasabb.”

A Jötm. támadott rendelkezéseit az indítványozó az Alkotmány 9. §-ával is ellentétesnek tekintette, mivel „a piacgazdaság alapelveivel ellentétes, ha a gazdasági élet egyes szereplőinek nem kell megfizetniük az általuk okozott károkat és egyéb költségeket, hanem azt másokra, illetve az egész társadalomra háríthatják.” Az európai uniós szabályozás számos dokumentumára utalva az indítványozó álláspontja szerint a közlekedés terén is érvényesülnie kell a „szennyező fizet” elvnek, ebből következően a közúti személy- és teherszállítás azon költségeit, amelyeket ténylegesen nem a használó fizet, érvényesíteni szükséges a közlekedés áraiban. Ennek az egyik lehetséges eszköze az üzemanyagok jövedéki adójának az emelése.

Az indítványozó álláspontja szerint a sérelmezett törvényi rendelkezések ellentétben állnak a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás Bevezetésében, és annak 79. cikke 1. pontjában foglalt rendelkezésekkel is, mely körülmény az indítványozó érvelése szerint az Alkotmány 7. § (1) bekezdése sérelmére is vezet.

Az indítványozó az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének *b*) pontja sérelmére is hivatkozott, mivel álláspontja szerint „az üzemanyagok jövedéki adója emelésének elhalasztására irányuló törvénymódosítást (...) semmiféle szakmai elemzés nem előzte meg”, melyből következően nem került végrehajtásra a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 18. § (1) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezés.

Az Alkotmány 36. §-a az indítványozó nézete szerint azért sérült a támadott törvényi rendelkezéseken keresztül, mert – a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 44. §-ában foglaltakat figyelmen kívül hagyva – a Jötm. törvényjavaslata véleményezés céljából nem került megküldésre az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak.

Az indítványozó szerint a Jötm. vitatott szabályozása az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében, valamint a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 19. §-ában foglaltakkal is ellentétes, mivel „a lakosságnak (...) gyakorlatilag nem volt alkalma megismerni azokat a kutatási eredményeket és gyakorlati tapasztalatokat, amelyek megkérdőjelezik az üzemanyag-adók csökkentésének előnyeit.”

2. Az Alkotmánybíróság az indítvány alkotmányossági vizsgálata során megállapította, hogy a Jötm. támadott rendelkezéseit – az indítvány benyújtását követően – hatályon kívül helyezte a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény 123. § (9) bekezdése. A 2003. évi CXXVII. törvény 123. § (1) és (9) bekezdésében foglaltak alapján a Jötm. indítvánnyal támadott rendelkezései a Magyar Köztársaságnak az

Európai Unióhoz – több más állammal együtt – történő csatlakozásáról szóló szerződést kihirdető törvény (a továbbiakban: csatlakozási törvény) hatálybalépésének a napjával kerültek hatályon kívül helyezésre.

A csatlakozási törvény 4. §-a értelmében a törvény 2004. május 1-jén lépett hatályba, ebből következően a Jötm. támadott rendelkezései is ezen időpontban veszítették hatályukat.

Az indítvány alkotmányossági vizsgálata során az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy a Jötm. támadott rendelkezéseit inkorporáló, a jövedéki adóról szóló 1997. évi CIII. törvényt (a továbbiakban: Jöt.) 2004. május 1-jei hatállyal teljes egészében hatályon kívül helyezte a fentebb már említett 2003. évi CXXVII. törvény 123. § (9) bekezdése. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította tehát, hogy az indítvány alkotmányossági vizsgálatának az időpontjában sem a Jötm. indítvánnyal támadott rendelkezései, sem pedig az e rendelkezéseket inkorporáló Jöt. már nincs hatályban.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálat időpontjában hatályban már nem lévő jogszabályok alkotmányosságát kizárólag két esetben: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-ának (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és az Abtv. 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja.

A jelen ügyben az indítványozó által az Abtv. 1. § *b)* pontja alapján előterjesztett indítvány utólagos normakontrollra irányul, és nem az Abtv. 38. § (1) bekezdése vagy 48. §-a szerinti kérelem.

Tekintettel arra, hogy az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabályi rendelkezések hatályukat veszítették, az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *a)* pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. június 6.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

253/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a polgári szolgálatról szóló 1997. évi XXI. törvény 23. § (4) bekezdése, továbbá az 50. § (3) bekezdés a) és b) pontjai tekintetében mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett a polgári szolgálatról szóló 1997. évi XXI. törvénynek (a továbbiakban: Pszt.) a polgári katonai szolgálat alóli mentesülés feltételeire vonatkozó rendelkezéseivel összefüggő mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása tárgyában.

Mindkét indítványozó az Alkotmány 70/A. §-ának sérelmét látta abban, hogy a Pszt. 23. § (4) bekezdésének rendelkezései a polgári szolgálat alóli mentesülés feltételeit a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 103. § (1) bekezdés *h*) pontjába foglalt, a sorkatonai szolgálat alóli mentesülés feltételeitől eltérő módon határozta meg. Az egyik indítványozói álláspont szerint: „a jogalkotó (...) megsértette az alaptörvény 70/A. § (1), valamint 70/A. § (2) bekezdéseit, mivel egy fontos és érdemi kedvezmény kiterjesztését elmulasztotta egy, jogi szempontból ugyanabba a csoportba tartozó alanyi kör esetében”. Az indítványozó sérülni vélte a jogbiztonság elvét is.

A fenti indokok alapján az indítványozó a Pszt. 50. § (3) bekezdésének *a*) és *b*) pontjai tekintetében is „mulasztásos alkotmánysértés” megállapítását kérte.

A másik indítványozó a Pszt. 23. § (4) bekezdésével összefüggésben az Alkotmány 60. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 70/H. § (2) bekezdése sérelmét is állította.

2. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítványok benyújtását követően a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény 209. §-ának 17. alpontja a Pszt. egészét 2005. január 1-jével hatályon kívül helyezte.

Tekintettel arra, hogy azok a rendelkezések, amelyek a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványok alapjául szolgáltak, már nem hatályosak, ezért az indítványok okafogyottá váltak.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozatának 31. § a) pontjára figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. február 1.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

281/D/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz és mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 177. § (1) bekezdése „megítéléséhez” szövegrésze, valamint 221. § (1) bekezdése „röviden” szövegrészei alkotmányellenességének a megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 166. § (1) bekezdésével, 177. §-ával és 221. § (1) bekezdésével összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítvány került benyújtásra a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) jelen végzés rendelkező részében meghatározott törvényi rendelkezéseinek az alkotmányossági vizsgálatára.

Az egyik indítványozó a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban meghozott Pfv. X. 21. 881/2001/6. számú jogerős ítéletével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó az őt ért jogsérelmet peres ügyének a jogerős elvesztésében jelölte meg, és ennek okaként alkotmányellenes jogszabály alkalmazására hivatkozott. Az indítványozó indítványához csatolta a jogi képviseletre adott meghatalmazást, továbbá mellékelte a jogi képviselője által mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló kérelmet, melyre vonatkozóan úgy nyilatkozott, hogy az abban foglaltakkal egyetért.

Az indítványozó utalt továbbá arra, hogy a peres ügyének a dokumentumait a jogi képviselőjének a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványa melléklete tartalmazza.

A másik indítványozó (az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó jogi képviselője) a Pp. 166. § (1) bekezdésével, 177. §-ával és 221. § (1) bekezdésével

összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására terjesztett elő indítványt. Tekintettel arra, hogy az ügyfele (az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó) és az általa előterjesztett indítványok tárgya azonos és kizárólag csak azok „jogcímében” van eltérés, kérte a két indítvány egyesítését.

Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó jogi képviselője a saját nevében, önálló indítványként előterjesztett, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványában elsődlegesen az alkotmányjogi panasszal támadott, a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban meghozott Pfv. X. 21. 881/2001/6. számú jogerős ítélete, illetve az ezt megelőző peres eljárások és az ezekben meghozott bírósági határozatok alkotmányosságát vitatta.

Hivatkozva a felülvizsgálati ítélet indokolásában foglaltakra, azt kifogásolta, hogy a Pp. 177. § (1) bekezdését a Legfelsőbb Bíróság úgy értelmezte, hogy kizárólag a perben eljáró bíróság által kirendelt szakértő által előterjesztett szakértői vélemény tekinthető szakértői véleménynek, míg a peres fél által felkért (megbízott) szakértő által adott szakértői vélemény legfeljebb csak a peres fél szakmai véleményének minősül, ami pusztán arra ad alapot, hogy az eljáró bíróság az általa kirendelt szakértő részére az adott szakkérdés elbírálásához szükséges kérdéseket megfelelő mélységben feltegye.

Az indítványozó kifejtette, hogy amennyiben helyes a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletben foglalt jogértelmezés, akkor abból az következik, hogy „csakis az a szakértő, akit a bíróság kirendel és csakis az a szakvélemény, amit a bíróság által kirendelt szakértő készít.”

Az indítványozó indítványában részletesen kifejtette, hogy a felülvizsgálati ítéletben foglalt jogértelmezéssel szemben, mi az indítványozó jogértelmezése a hivatkozott szakértői bizonyításra vonatkozó Pp.-ben foglalt törvényi rendelkezésekre vonatkozóan.

Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § *e*) és *b*) pontjára történő utalással a Pp. több, a szakértői bizonyításra vonatkozó eljárási szabályokat tartalmazó rendelkezésének az alkotmányossági vizsgálatát is kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az indítványozó indítványa a Pp. általa felhívott rendelkezéseinek a módosítására, kiegészítésére, illetve egyes rendelkezései meghatározott szövegrészeinek az „eltörlésére” vonatkozóan tartalmazott határozott kérelmet.

A Pp. 166. § (1) bekezdésének olyan módosítását indítványozta az indítványozó, amely a bizonyítékokra vonatkozó törvényi felsorolást kiegészítené a peres felek nyilatkozataival (előadásával).

A Pp. 177. §-a elé a „Szakértői vélemények” cím beiktatását javasolta.

A Pp. 177. § (1) bekezdésének „különleges szakértelem szükséges” szövegrésze utáni törvényi szöveg alábbiak szerinti kiegészítését, illetve módosítását indítványozta: „amellyel a felek vagy a bíróság nem rendelkezik, a felek szakértőt kérhetnek fel, illetve ha valamelyik fél indítványozza, a bíróság szakértőt rendel ki.”

A Pp. 177. (1) bekezdéséből indítványozta a „megítéléséhez” törvényi szövegrész „eltörlését”, továbbá a Pp. 221. § (1) bekezdésének első és második mondatából a „röviden” szó „eltörlését” és helyette a „szükséges mértékben” szövegrész beiktatását.

Az indítványozó valamennyi felhívott Pp. rendelkezés vonatkozásában kifejtette, hogy milyen okból látja szükségesnek azok megváltoztatását.

Az indítványozó kiemelte, hogy a Pp. vitatott rendelkezései tekintetében kizárólag azért látja fennállónak a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet, mert megismerte a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletének indokolásában foglalt jogértelmezést, melynek helyességében nincs joga kételkedni, annak ellenére, hogy az indítványozó jogértelmezése ezzel ellentétes.

Az indítványozó e körben az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, 8. § (1) és (2) bekezdése, 45. § (1) bekezdése, 50. § (3) bekezdése, 57. § (1) bekezdése – kiemelten is ennek utolsó fordulata –, valamint 77. § (1) és (2) bekezdése sérelmét állította.

Az indítványozó kiemelte: „[a]mennyiben a szóban lévő L.B. felülvizsgálati bírósági tanács a Pp.-t helytelenül értelmezte, az egész beadványom értelmetlenné vált és – ennek okából – kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a jelen beadványomat utasítsa el. Ebből egyértelmű lesz számomra, hogy az L.B. felülvizsgálati ítéletének értelmezése jogellenes, vagyis az írt vonatkozásokban nem alkotmányellenes.”

Az indítványozó az ügyfele által előterjesztett alkotmányjogi panaszhoz kapcsolódóan úgy nyilatkozott, hogy az a saját (a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló) indítványa 4. és 5. pontjában foglaltakra vonatkozik. Az indítványozó indítványához csatolta az alkotmányjogi panasszal támadott felülvizsgálati ítéletet, valamint ennek előzményeként az ügyfele peres ügyében született bírósági határozatokat és beadványokat.

2. Az Alkotmánybíróság a fent említett két indítvány szoros tárgyi összefüggésére tekintettel az indítványokat – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 28. § (1) bekezdése alapján – egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. Az Abtv. hivatkozott törvényi rendelkezései értelmében:

„48. § (1) Az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogséremlme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.”

Az Alkotmánybíróság már több, korábbi határozatában kifejtette, hogy az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket az alkotmányjogi panasz elbírálása során együttesen kell értelmezni és figyelembe venni. [23/1991. (V. 18.) AB végzés, ABH 1991, 361–362.; 41/1998 (X. 2.) AB határozat, ABH 1998, 306, 309.; 663/D/2000. AB határozat, ABH 2003, 1223, 1228.]

Az Alkotmánybíróság a 23/1991. (V. 18.) AB végzésében (ABH 1991, 361–362.) rámutatott arra, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására irányadó törvényi határidő számítása szempontjából a rendkívüli jogorvoslatokat figyelmen kívül kell hagyni.

Az Alkotmánybíróság a 41/1998. (X. 2.) AB határozatában ugyanakkor alkotmányos követelményként állapította meg: „ha a panaszolt alapjogsérelem nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, alkotmányos követelmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott, vagy – ha új eljárásra és új határozat hozatalára kerül sor – az elrendelt új eljárás során született jogerős határozat kézbesítésétől kell számítani.” (ABH 1998, 306.)

A fenti alkotmányos követelményhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság a határozata indokolásában kifejtette, hogy „[m]ind a polgári, mind a büntető felülvizsgálati rendkívüli eljárás [...] során törvényi lehetőség van ugyanis arra, hogy a felülvizsgálati bíróság a jogerős határozatot hozó bíróság álláspontjától eltérő érdemi álláspontot foglaljon el. Ha a felülvizsgálati bíróság határozata az ügyet ilyen módon zárja le jogerősen, az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől veszi kezdetét, mert hisz az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat folytán kerül csak abba a helyzetbe, hogy az ügyében alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét és az emiatt bekövetkezett alkotmányos alapjogsértést állítsa és panaszolja.” (ABH 1998, 306, 310.)

Az alkotmányos követelményben meghatározott, a panasz benyújtására irányadó határidő számítására vonatkozó álláspont – a határozat indokolásában kifejtettek szerint – csak az esetben alkalmazható, ha a felülvizsgálati bíróság határozata az ügyet jogerősen eldönti. (ABH 1998, 306, 311.)

A 663/D/2000. AB határozat indokolásában az Alkotmánybíróság megerősítette:

„»Ha ugyanis a felülvizsgálati bíróság határozata nem érdemi« (ABH 1998, 306, 310–311.), akkor az alkotmányjogi panasz benyújtásának nem állnak fenn az Abtv. 48. §-ában foglalt feltételei.” (ABH 2003, 1223, 1229.)

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó indítványa nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott – a fentiekben ismertetett – követelményeknek.

Az indítványozó indítványában a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban meghozott Pfv. X. 21. 881/2001/6. számú jogerős felülvizsgálati ítéletét jelölte meg a panasszal támadott jogerős határozatként.

A Legfelsőbb Bíróság fent hivatkozott felülvizsgálati ítélete hatályában fenntartotta a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság Pf. III. 25. 125/1999/6. szám alatt korábban meghozott másodfokú ítéletét.

Megállapítható tehát, hogy a felülvizsgálati bíróság a felülvizsgálati ítéletében a másodfokú határozatot meghozó bíróság álláspontjával érdemben azonos jogi álláspontot foglalt el, és erre tekintettel a jogvitás ügyet a másodfokú ítélet jogerejének a feloldása nélkül, azt helybenhagyva zárta le.

Ebből következően a panaszos által állított jogsérelem nem a felülvizsgálati eljárás, hanem a másodfokú eljárás során következett be, melyre figyelemmel az indítványozó a másodfokú eljárásban meghozott jogerős ítélettel szemben terjeszthetett volna elő alkotmányjogi panaszt.

Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratok tartalma alapján megállapította, hogy a panaszos a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság Pf. III. 25. 125/1999/6. szám alatt meghozott jogerős másodfokú ítéletét 2001. április 18-án vette kézhez.

A jogerős másodfokú ítélet átvételétől számított, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitvaálló 60 napos törvényi határidő 2001. június 17-én lejárt. Az indítványozó 2002. április 3-án ajánlott postai küldeményként feladott alkotmányjogi panasz – amely a felülvizsgálati eljárásban meghozott felülvizsgálati ítélet és nem a másodfokú eljárásban meghozott jogerős ítélet ellen irányult – 2002. április 5-én érkezett be az Alkotmánybíróságra.

Mindezekre tekintettel megállapítható tehát, hogy az indítványozó által indítványában állított jogsérelem alapjául fekvő a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság által Pf. III. 25. 125/1999/6. szám alatt meghozott jogerős másodfokú íté-

lettel szemben – a törvényes határidőn belül – nem került sor alkotmányjogi panasz benyújtására.

Az Ügyrend 29. § *e*) pontja értelmében az Alkotmánybíróság visszautasítja az indítványt, ha megállapítható, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételeknek.

A fent kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Pp. 177. § (1) bekezdése „megítéléséhez” szövegrésze, valamint 221. § (1) bekezdése „röviden” szövegrészei alkotmányellenességének a megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasította.

4. Ezt követően az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló, a panaszos jogi képviselője által előterjesztett indítványt vette vizsgálat alá.

Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján megállapította, hogy az indítványozó egyfelől a Legfelsőbb Bíróság Pfv. X. 21. 881/2001/6. számú felülvizsgálati ítéletének indokolásában foglalt jogértelmezés helyességének (jogszerűségének) a megállapítására, másfelől a Pp. indítványában megjelölt rendelkezései megváltoztatására (módosítására, kiegészítésére, egyes szövegrészei „eltörlésére”) terjesztett elő kérelmet.

Az indítványozó azzal érvelt, hogy amennyiben a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletében foglalt jogértelmezés helytálló, akkor a Pp. indítványában felhívott rendelkezései álláspontja szerint alkotmányellenesek.

Az esetben viszont, ha a Legfelsőbb Bíróság jogértelmezése nem helytálló, úgy nézete szerint a Pp. vitatott rendelkezései nem alkotmányellenesek.

Az indítványozó lényegében az alkotmányjogi panasszal támadott felülvizsgálati ítélet, az ebben foglalt jogértelmezés alkotmányellenességét állította és kifogásolta.

Álláspontja szerint a perben általa képviselt panaszos alkotmányellenesen vesztett pert. Indítványában részletesen kifejtette, hogy a Pp. vitatott rendelkezéseit – szemben a Legfelsőbb Bíróság jogértelmezésével – miként értelmezi, és ennek megfelelően azt is, hogy e törvényi rendelkezéseket miként javasolja megváltoztatni.

Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján megállapította, hogy az indítványozó kizárólag olyan kérdésekben kérte az Alkotmánybíróság eljárását, amelyek nem tartoznak annak a hatáskörébe.

Az Alkotmánybíróságnak sem a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítélete alkotmányosságának, az ebben foglalt jogértelmezés helyességének (jogszerűségének) az elbírálására, sem pedig a Pp. kifogásolt rendelkezéseinek az indítványban foglaltak szerinti megváltoztatására nincs hatásköre.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § *b*) pontja alapján – hatáskörének hiányára tekintettel – a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi

III. törvény 166. § (1) bekezdésével, 177. §-ával és 221. § (1) bekezdésével összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványt visszautasította.

Budapest, 2005. december 13.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

327/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 7. § (1) bekezdés t) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 7. § (1) bekezdés t) pontja alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint e rendelkezés az Alkotmány 70/A. §-ában tiltott hátrányos megkülönböztetést jelent.

Az Szja tv. támadott rendelkezését a pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2001. évi LXXIV. törvény 77. § (2) bekezdése 2002. január 1-jei hatállyal iktatta be az Szja tv. 7. § (1) bekezdésébe, amely a bevételnek nem minősülő jövedelmeket határozza meg. A támadott rendelkezés szerint a termőföld átruházásából származó bevétel nem minősül jövedelemnek, amennyiben termőföldet családi gazdálkodónak minősülő magánszemély vásárolja meg. Az indítványozó e rendelkezést hátrányos megkülönböztetésnek értékeli azon magánszemélyek terhére, akik termőföldet nem családi gazdálkodónak adnak el.

Eljárása során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2004. évi CI. törvény 300. § (3) bekezdése 2005. január 1-jével az Szja tv. 7. § (1) bekezdésének t) pontját hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság hatásköre az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § b) pontja szerinti hatáskörben eljárva főszabályként csak hatályos jogszabály alkotmányosságának elbírálására terjed ki. Hatályát veszített jogszabály alkotmányellenességének vizsgálatára – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – csak kivételesen, az Abtv. 38. §-a szerinti bírói kezdeményezés, valamint az Abtv. 48. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasz alapján kerülhet sor. A vizsgált indítvány azonban egyik kategóriába sem tartozik. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes

ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontja alapján – az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. március 8.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

354/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény 57. § (2) bekezdése második és harmadik mondatának, 57. § (3) bekezdésének, valamint 58. § (1) bekezdése első mondata „– felszámolási eljárás kezdeményezése, illetve végelszámolás elrendelése nélkül –” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 57. § (2) bekezdése második és harmadik mondatának, 57. § (3) bekezdésének, valamint 58. § (1) bekezdése első mondata „– felszámolási eljárás kezdeményezése, illetve végelszámolás elrendelése nélkül –” szövegrésze alkotmányellenessége megállapítása és megsemmisítése tárgyában.

Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezések indokolatlanul szűk körben teszik lehetővé a cég hivatalbóli törlése elleni kifogást, ezáltal az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiság és az abból következő jogbiztonság követelményébe ütköznek, továbbá az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében megfogalmazott tulajdonhoz való jogot és az 57. § (5) bekezdésében biztosított jogorvoslati jogot is sértik.

Az európai gazdasági egyesülésről, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény és a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2003. évi XLIX. törvény 28–29. §-a, majd a cégben fennálló vagyoni hányadát rosszhiszeműen átruházó személy felelőségének megállapítása érdekében a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény, valamint a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXIX. törvény 2. §-a folytán a Ctv. támadott rendelkezései megváltoztak.

Az indítványozó ennek következtében az alkotmányellenesség megállapítására és a jogszabály megsemmisítésére irányuló indítványát 2005. október 20-án érkezett beadványában visszavonta.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 20. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el. Tekintettel az indítvány visszavonására, az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *d*) pontjára is figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. december 5.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

450/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 22. § (1)–(3) bekezdései, valamint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdés i) pontja alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó saját ügyét ismertetve előadta, hogy volt munkáltatója jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát. Bírósághoz fordult, mely a munkáltatót elmarasztalta és elmaradt munkabér, valamint végkielégítés megfizetésére kötelezte. Ezt követően nyugdíjazását kérte, azonban nyugdíja megállapításakor csak a jogerős bírósági ítéletben megállapított szolgálati időt vették figyelembe, a – még ki nem fizetett – bérkövetelést nem.

Az indítványozó szerint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 22. § (1)–(3) bekezdései, valamint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdés i) pontja sérti az Alkotmányban foglaltakat, mivel – állítása szerint – az Alkotmány biztosítja minden állampolgár számára a munkához való jogot, valamint az elért nyugdíjalap utáni nyugdíj kifizetését, ezért kérte az Alkotmánybíróságot annak kimondására, hogy a hozzá hasonló helyzetben lévő vétkes munkavállalókat megilleti bérük beszámítása, valamint kötelezze az „állam illetékes végrehajtó szervét” a járandóságok behajtására.

2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó tartalmilag nem a Tny. felhívott szakaszainak alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte, hanem saját konkrét ügyében vár intézkedést, s kéri az Alkotmánybíróságot, mondja ki, hogy a vétkes munkavállalót megilletik az indítványozó által sérelmezett összegek beszámításai, valamint kötelezze „az állam illetékes végrehajtó szerveit” a járandóságok behajtására. Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Alkotmány 32/A. §

(1) és (2) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény rögzíti. Ezen jogszabályokból eredően az Alkotmánybíróság hatásköre a jogszabályi rendelkezések és az Alkotmány összhangjának vizsgálatára terjed ki, sem jogalkotási, sem utasítási joggal nem rendelkezik. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § b) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2005. április 26.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

536/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény módosításáról rendelkező 2002. évi XIII. törvény 1. §-a, 3. §-a és annak melléklete alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény (a továbbiakban Jöt.) módosításáról rendelkező 2002. évi XIII. törvény (a továbbiakban Jötm.) 1. §-a, 3. §-a és annak melléklete alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére terjesztett elő indítványt az Alkotmánybíróságnál. A Jötm. támadott rendelkezéseivel összefüggésben azt kifogásolta, hogy az állam – a Jöt. Jötm.-mel történt módosítását megelőzően hatályos rendelkezéseivel ellentétben – 2002. július 1-jén a gázolaj jövedéki adóját nem kilenc forinttal emelte, hanem csak 4,80 Ft-tal.

Az indítványozó szerint a támadott szabályozás ellentétes az Alkotmány 18. §-ával és 70/D. § (1) bekezdésével, mivel ezen keresztül „az állam úgy nyújt jelentős további – korábban már a törvény által megszüntetésre kötelezett – támogatást egy súlyosan környezetszennyező tevékenységhez, hogy az nem szükséges más alapjog érvényesítéséhez.” Az indítványozó kifejtette, hogy „ilyen támogatásnak minősül ugyanis, hogy a gázolaj jövedéki adóját a korábban törvény által már jóváhagyott mértéknél kisebb mértékben emelik.” Az indítványozó érvelése alátámasztásaként hivatkozott arra, hogy a jövedéki adó lényegében egy olyan környezetvédelmi jellegű adó, amelynek mindenkor mértéke befolyásolni képes a környezet állapotát. Az európai uniós környezetvédelmi szabályozás számos dokumentumára hivatkozva az indítványozó kifejtette, hogy az európai uniós szabályozás a közlekedés terén is törekszik a „szennyező fizet” alapelv érvényesítésére, és olyan keretek kiépítésére, amelyek lehetővé teszik azt, hogy a különböző közlekedési módok használatának ára jobban tükrözze a társadalomnak ténylegesen

okozott költségeket. Az indítványozó külön is kiemelte, hogy „[a]z Európai Bizottság 2001-ben nyilvánosságra hozott zöld könyve az energiaellátás-biztonsági stratégiáról szintén szorgalmazza az energiaadók – köztük az üzemanyagok adóinak – emelését.”

A Jötm. támadott rendelkezéseit az indítványozó az Alkotmány 9. §-ával is ellentétesnek tekintette, mivel: „[a] piacgazdaság alapelveivel és a gazdasági verseny szabadságával gyökeresen ellentétes, ha a gazdasági élet egyes szereplőinek nem kell megfizetniük az általuk okozott károkat és egyéb költségeket, hanem azt másokra, illetve az egész társadalomra háríthatják.” Az indítványozó e helyütt is kiemelte, a „szennyező fizet” elv érvényesítésének szükségességét a közlekedés terén.

Az indítványozó nézete szerint a sérelmezett törvényi rendelkezések ellentétben állnak a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás Bevezetésében, és annak 79. cikke 1. pontjában foglalt rendelkezésekkel is, mely körülmény – az indítványozói álláspont szerint – az Alkotmány 7. § (1) bekezdése sérelmére vezet.

Az indítványozó az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének *b*) pontja sérelmére is hivatkozott, mivel álláspontja szerint „az üzemanyagok jövedéki adója emelésének elhalasztására irányuló törvénymódosítást (...) semmiféle szakmai elemzés nem előzte meg”, melyből következően nem került végrehajtásra a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 18. § (1) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezés.

Az indítványozó az Alkotmány 70/I. §-ának a rendelkezéseivel is ellentétesnek tekintette a vitatott szabályozást, mert érvelése szerint: „[a]z a tény, hogy a gázolaj jövedéki adója jóval alacsonyabb, mint a benziné, azt jelenti, hogy ezen a téren az állampolgárok nem a jövedelmi és vagyoni viszonyaiknak megfelelően járulnak hozzá a közterhekhez, hanem attól függően, hogy benzinnel vagy gázolajjal működő gépjárművet üzemeltetnek.”

E helyütt az indítványozó hivatkozott arra is, hogy véleménye szerint „[a] gázolaj jövedéki adójának legalább ugyanolyan mértékűnek kell lennie, mint a benzin jövedéki adójának”, annak nincs ugyanis ésszerű indoka, hogy a gázolaj jövedéki adója a benzinénél alacsonyabb szinten kerüljön megállapításra.

Az indítványozó nézete szerint az Alkotmány 36. §-a azért sérült a támadott törvényi rendelkezéseken keresztül, mert – a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 44. §-ában foglaltakat figyelmen kívül hagyva – a Jötm. törvénytervezete véleményezés céljából nem került megküldésre az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak. Az indítványozó e körben a Ktv. 43. §-ának a sérelmét is állította.

Az indítványozó szerint a Jötm. vitatott szabályozása az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében, valamint a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 19. §-ában foglaltakkal is ellentétes, mivel „a lakosságnak (...) gyakorlatilag nem volt alkalma megismerni azokat a kutatási eredményeket és gyakorlati tapasztalatokat, amelyek megkérdőjelezik az üzemanyag-adók csökkentésének előnyeit.”

2. Az Alkotmánybíróság az indítvány alkotmányossági vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány benyújtását követően a Jötm. egészét hatályon kívül helyezte a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: új Jöt.) 123. § (9) bekezdése. Az új Jöt. 123. § (1) és (9) bekezdésében foglaltak alapján a Jötm. a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz – több más állammal együtt – történő csatlakozásáról szóló szerződést kihirdető törvény (a továbbiakban: csatlakozási törvény) hatálybalépésének a napjával került hatályon kívül helyezésre.

A csatlakozási törvény 4. §-a értelmében a törvény 2004. május 1-jén lépett hatályba, ebből következően a Jötm. is ezen időpontban vesztette hatályát.

Az indítvány alkotmányossági vizsgálata során az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy a Jötm. támadott rendelkezéseit inkorporáló, a jövedéki adóról szóló 1997. évi CIII. törvényt (a továbbiakban: Jöt.) 2004. május 1-jei hatállyal szintén teljes egészében hatályon kívül helyezte a fentebb már említett új Jöt. 123. § (9) bekezdése.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította tehát, hogy az indítvány alkotmányossági vizsgálatának az időpontjában sem a Jötm., sem pedig annak a támadott rendelkezéseit inkorporáló Jöt. már nincs hatályban.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálat időpontjában hatályban már nem lévő jogszabályok alkotmányosságát kizárólag két esetben: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-ának (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és az Abtv. 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja.

A jelen ügyben az indítványozó által az Abtv. 1. § b) pontja alapján előterjesztett indítvány utólagos normakontrollra irányul, és nem az Abtv. 38. § (1) bekezdése vagy 48. §-a szerinti kérelem.

Tekintettel arra, hogy az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabályi rendelkezések hatályukat veszítették, az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § a) pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. június 6.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

597/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 8. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Egyesülési tv.) 8. § (2) bekezdését kéri megsemmisíteni, mely szerint párt alapítója és tisztségviselője csak magyar állampolgár lehet, a párt magyar állampolgársággal nem rendelkező tagjai a párton belül jelöltállítási és szavazati joggal nem rendelkeznek.

Álláspontja szerint a kifogásolt előírás azzal, hogy a nem magyar állampolgárságú tag érdemi pártügyekhez kapcsolódó jogosítványait teljes egészében elvonja, a mindenkit megillető, alapvető szabadságjogot lényeges tartalmában korlátozza, s egyben diszkriminatív. Az indítványozó rámutat arra, hogy a szabályozás magával az egyesülési jogról szóló törvénnyel is ellentétes, és emellett nemzetközi egyezményeknek az egyesülési jogról szóló előírásaival sincs összhangban.

2. Az indítvány benyújtását követően az indítványozó által alkotmányellenesnek vélt rendelkezést az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 109. §-a módosította. Az új rendelkezés a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától 2004. V. 1-jétől hatályos.

Az Egyesülési tv. hatályos rendelkezése szerint párt alapítója és tisztségviselője csak olyan személy lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán vagy a helyi önkormányzati képviselők választásán választójoggal rendelkezik.

Az Alkotmánybíróság felhívta az indítványozót, nyilatkozzon arról, hogy a lényegében megváltozott, és az általa megjelölt alkotmányossági problémát részben tartalmazó szabályozás tekintetében fenntartja-e az indítványát.

Az indítványozó 2005. november 3-án kelt levelében az indítványát visszavonta, kifejtve azt, hogy ő kizárólag a korábbi szabályozást tartotta alkotmányellenesnek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § *d)* pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. november 28.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkiné
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

605/B/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról szóló 1977. évi I. törvény preambulájának „a szocialista törvényesség” és a „szocialista demokratizmusnak” szövegrésze, valamint a 4. § (1) bekezdésében fellelhető „vagy ellentetes a szocialista erkölccsel, a szocialista gazdálkodás elveivel,” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az Alkotmánybírósághoz előterjesztett kérelmében az indítványozó a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról szóló 1977. évi I. törvény (a továbbiakban: Kbtv.) preambulájának, valamint a 4. § (1) bekezdésének utólagos normakontrollját kérte, az e helyeken szereplő „szocialista törvényesség”, „szocialista demokratizmus”, „szocialista erkölcs”, valamint „szocialista gazdálkodás” szófordulatok tekintetében. Előadta, hogy ezek nem egyeztethetők össze az Alkotmány által megjelölt szociális piactudaság, illetőleg a többpárti demokrácia céljával, továbbá ellentétben állnak az Alkotmány 9. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakkal; a köztulajdon és magántulajdon egyenlő védelmén alapuló piactudaság követelményével, valamint a vállalkozás jogával és a gazdasági verseny szabadságával.

Az Alkotmánybíróság a vizsgálat során megállapította, hogy a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától, 2004. május 1-jétől a Kbtv. egészét hatályon kívül helyezte az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 148. § (2) bekezdés e) pontja.

Az Alkotmánybíróság hatáskörébe főszabályként csak hatályos jogszabályok utólagos vizsgálata tartozik. A hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányosságát csak az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-a szerinti bírói kezdeményezés vagy a törvény 48. §-ában foglalt

alkotmányjogi panasz esetén, vagyis kivételesen vizsgálja. Mivel az indítvány nem tartozik ezek közé, az Alkotmánybíróság az Abtv. 20. §-ára, valamint az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § a) pontjára figyelemmel (ABH 2002, 1791, 1802.) – a támadott rendelkezés időközben történt hatályon kívül helyezése miatt – az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. április 11.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

870/D/2002. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz valamint a jogalkotó felhívására irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 256. § (2) bekezdése első fordulatának a részjogerő bírói mérlegeléstől függő megállapításáról rendelkező szövegrésze alkotmányellenességének megállapítása és a Legfelsőbb Bíróság előtt Gf. IV. 32.069/1999. szám alatt jogerősen lezárult ügyben való alkalmazásának megtiltása iránt benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság visszautasítja azt az indítványt, amely a jogalkotónak arra történő felhívására irányult, hogy alkotmányosan jelölje ki a jogszabály-értelmezés határait, annak korlátait.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 256. § (2) bekezdése első fordulatának, a részjogerő bírói mérlegeléstől függő megállapításáról rendelkező szövegrésze alkotmányellenességének megállapítását és „ex tunc” hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság által Gf. IV. 32.069/1999. szám alatt jogerősen lezárult peres ügyben rendelje el az alkotmányellenes jogszabály és „jogértelmezés” alkalmazásának a tilalmát.

Hiánypótlásra történt felhívást követően az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § *d*) pontjában foglalt alkotmányjogi panasz, illetve *e*) pontjában foglalt mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló hatáskörökben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó indítvány kiegészítésében a Legfelsőbb Bíróság Pk. III. 25.003/2002/3. szám alatt meghozott jogerős végzését jelölte meg az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős bírósági határozatként.

Az indítványozó indítványában részletesen ismertette az alkotmányjogi panaszának alapját képező egyedi jogvita ügyét, az annak során meghozott bírósági határozatok lényegi rendelkezéseit.

Az indítványozó, mint felperes által indított polgári perben az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiuma (a továbbiakban: Fővárosi Bíróság) helyt adott a felperes keresetének és az alperest kötelezte az első fokú eljárásban felmerült perköltség viselésére.

Az alperes fellebbezése folytán a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság megváltoztatta az első fokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseit. A Legfelsőbb Bíróság kötelezte a felperest az alperes által lerótt fellebbezési eljárási illeték arányos részének, továbbá – a perérték, a kifejtett tevékenység és a pernyerteség arányára tekintettel megállapított – másodfokú részperköltség viselésére, azaz, hogy az ezt meghaladó másodfokú perköltség viselésére a feleket kötelezte.

A felperes a jogerős ítélet kiegészítését, „a másodfokú perköltség felperes javára történő megítélését, továbbá a fellebbezéssel nem támadott első fokú – perköltségre vonatkozó – ítéleti rendelkezés jogerejének megállapítását” kérte a Legfelsőbb Bíróságtól.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes kérelmét elutasította. A Legfelsőbb Bíróság végzésének indokolásában utalt arra, hogy az alperes fellebbezése folytán az első fokú ítélet egyetlen rendelkezése sem emelkedett jogerőre, melyre tekintettel az első fokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezései vonatkozásában a részjogerő megállapításának a Pp. 256. § (2) bekezdésében foglalt feltételei nem álltak fenn.

A felperes a Legfelsőbb Bíróság végzését kifogással támadta meg, melyben változatlanul arra nézve fejtette ki érveit, hogy az első fokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezései – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedtek, ebből következően pedig a Pp. 256. § (2) bekezdése értelmében a részjogerő megállapításának lett volna helye.

A Legfelsőbb Bíróság a kifogást a jelen alkotmányjogi panasz alapjául fekvő, és fentebb már hivatkozott Pk. III. 25.003/2002/3. számú végzésével elutasította.

Az indítványozó a Pp. támadott rendelkezésének alkotmányellenessége indokaként arra hivatkozott, hogy „[a] jogbiztonság, a jogerő tiszteletben tartása megköveteli, hogy a törvényes eljárásban (Pp.) a törvény által jogerősnek deklarált határozat megállapítása a jogalkalmazói mérlegeléstől ne függjön. Illetve a részjogerő megállapítására irányuló kérelem alkotmányellenes jogértelmezés útján ne legyen megtagadható.”

Indítványának kiegészítésében kifejtette, hogy a Pp. 228. § (4) bekezdésének második fordulata értelmében a részjogerő „ipso iure” következik be, és a Pp. 256. § (2) bekezdésének második fordulata értelmében „kizárólag abban az esetben enyészik el, ha a bíróság (abszolút vagy relatív hatálytalanság miatt) az első fokú ítéletet teljes egészében hatályon kívül helyezi.” „Sem a részjogerő megállapítása, sem annak elenyészése esetén a jogerő végzéssel »feloldása« a bírói mérlegelésnek nem függvénye. Arról – garanciális okból – maga a törvény [Pp. 228. § (4) bek. második, Pp. 256. § (2) bek. második fordulata] rendelkezik.”

Az indítványozó arra nézve is kérelmet terjesztett elő, hogy az Alkotmánybíróság „[h]ívja fel a jogalkotót a jogszabály értelmezés korlátainak (határainak) alkotmányos kijelölésére.” Kérelme indokaként kifejtette: „[a] törvénnyel (Pp.) szembeszegülő, önkényes jogértelmezés eredményeként a jogalkalmazó kvázi »jogalkotói« státuszt teremt magának az egyedi ügyek elbírálása kapcsán, veszélyeztetve a jogállamiság, a hatalommegosztás alapelvét.”

Az indítványozó érvelése alátámasztásaként számos olyan alkotmánybírósági határozatra hivatkozott, amely a bíró/bíróság ítélkezési tevékenysége törvényhez kötöttségének, a bírói jogértelmezésnek, illetve a jogszabály joggyakorlat által egységesen követett értelmezésének („élő jog”) az alkotmányossági kérdéseivel foglalkozott. Az indítványban hivatkozott alkotmánybírósági határozatok, az ezekhez kapcsolódó egyes különvélemények idézett részei alapján kifejtette, hogy szükségesnek tartja a jogértelmezés alkotmányos határainak jogszabályi kijelölését.

Véleménye szerint, noha az Abtv. hatásköri szabályai nem teszik lehetővé az Alkotmánybíróság számára a jogalkalmazási gyakorlat alkotmányos felülvizsgálatát, az Abtv. preambuluma, valamint az Alkotmány 32/A. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mégis jogosult a bírói jogértelmezés alkotmányosságának a felülvizsgálatára.

Indítványának kiegészítésében az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a peres ügyében a Legfelsőbb Bíróság mindkét eljáró tanácsa azonosan értelmezte a Pp. 235. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit, mely álláspontja szerint arra mutat, hogy a bírói gyakorlat egységesen ilyen értelemben alkalmazza a jogszabályt. Ezzel összefüggésben utalt az „élő jog” alkotmányossági vizsgálata körében követett alkotmánybírósági gyakorlatra. Az indítványozó indítványának e részében több olyan alkotmánybírósági határozatra is hivatkozott, amely az Abtv. 1. § *e*) pontjában foglalt hatásköri szabály alkalmazhatóságának kérdésével foglalkozott.

Az indítványozó indítványában „[a]z alkotmányjogi panasz alapját képező” számos alkotmányi, illetve más jogszabályi rendelkezést jelölt meg.

Hiánypótlásra történt felhívást követően pontosított indítványában „[a]z alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései” körében az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 7. § (2) bekezdését, 19. § (3) bekezdésének *b*) pontját, 47. § (2) bekezdését, 50. § (1) és (3) bekezdéseit, 57. § (1) bekezdését, valamint 77. § (2) bekezdését jelölte meg.

2. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján elsőként azt vizsgálta, hogy a jelen esetben fennállnak-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésének az Abtv.-ben meghatározott törvényi előfeltételei.

Az Abtv. 48. § (1) bekezdése értelmében, az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az,

akinek a jogséreleme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetve más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A (2) bekezdés alapján az alkotmányjogi panaszt írásban, a jogerős határozat kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell előterjeszteni az Alkotmánybíróságnál.

Az Alkotmánybíróság korábban már több határozatában kimondta, hogy az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezéseket (feltételeket) az alkotmányjogi panasz elbírálása során, együttesen kell értelmezni és figyelembe venni. [23/1991. (V. 18.) AB végzés, ABH 1991, 361–362.; 41/1998. (X. 2.) AB határozat, ABH 1998, 306, 309.; 663/D/2000. AB határozat, ABH 2003, 1223, 1228.]

A 663/D/2000. AB határozat (ABH 2003, 1223.) indokolásában az Alkotmánybíróság rámutatott továbbá arra is:

„»Ha ugyanis a felülvizsgálati bíróság határozata nem érdemi« (ABH 1998, 306, 310–311.), akkor az alkotmányjogi panasz benyújtásának nem állnak fenn az Abtv. 48. §-ában foglalt feltételei.” (ABH 2003, 1223, 1229.)

A fent idézett határozatindokolásból is kitűnően az Abtv. 48. § (2) bekezdésében hivatkozott jogerős határozat alatt tehát az ügydöntő érdemi határozatot kell érteni, az ilyen határozattal szemben van mód – annak kézhezvételét követő 60 napon belül – alkotmányjogi panaszt előterjeszteni.

További törvényi feltétele a panasz előterjesztésének, hogy a panaszost ért alkotmányos jogsérelemnek az alkotmányellenes jogszabálynak a panaszos ügyében történt alkalmazásából kell eredni.

A jelen ügyben az indítványozó – a Legfelsőbb Bíróságnak az indítványozó (felperes) által előterjesztett kifogást elutasító, Pk. III. 25.003/2002/3. számú jogerős végzésével szemben – terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.

Az indítványozó 2002. szeptember 23-án vette kézhez az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős végzést. Az Abtv. 48. § (2) bekezdésében előírt 60 napos törvényi határidő 2002. november 22-én járt le.

Az alkotmányjogi panaszt tartalmazó indítványt 2002. november 22-én ajánlott tértivevényes küldeményként adta postára az indítványozó, amely 2002. november 26-án érkezett be az Alkotmánybíróságra.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényi határidőn belül került előterjesztésre.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz tartalmi vizsgálata során ugyanakkor megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság alkotmányjogi panasszal támadott Pk. III. 25.003/2002/3. számú jogerős végzése nem tekinthető az indítványozó (felperes) jogvitás ügyében meghozott érdemi, ügydöntő határozatnak.

Az indítványozó indítványában azt kifogásolta, hogy a perében másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság – a Pp. 256. § (2) bekezdésében, a részjogerőre vonatkozó törvényi rendelkezések alkalmazásának a mellőzésével – megváltoztatta az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság ítéletében megállapított perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezést, és a jogerős másodfokú ítéletében számára kedvezőtlen rendelkezést hozott a perköltség vonatkozásában.

E tekintetben tehát nem a felperesi kifogást elutasító jogerős végzés, hanem a Legfelsőbb Bíróság Gf. IV. 32.069/1999/3. számú jogerős ítélete tekinthető érdemi, ügydöntő határozatnak. E jogerős ítélettel szemben azonban az indítványozó nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.

Az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy az indítványozó által támadott Pp. 256. § (2) bekezdését, a kifogást elutasító jogerős végzés meghozatala során a Legfelsőbb Bíróság nem alkalmazta.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a vitatott törvényi rendelkezést sem az érdemi, ügydöntő jogerős ítélet meghozatala során, sem az indítványozó által csatolt végzések meghozatala során nem alkalmazta a Legfelsőbb Bíróság. Az indítványozó által indítványához mellékletként csatolt, a jogerős ítélet kiegészítésére irányuló felperesi kérelmet elutasító végzés indokolásában a Legfelsőbb Bíróság utalásszerűen hivatkozott ugyan a Pp. 256. § (2) bekezdésére, azonban éppen azzal összefüggésben, hogy az első fokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezései tekintetében a részjogerő megállapításának a törvényi feltételei nem álltak fenn, ebből következően a Pp. támadott törvényi rendelkezését eleve nem alkalmazhatta a másodfokon eljáró bíróság.

Mindezekből következően az indítványozó által előterjesztett indítvány nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott, az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezéseknek, ezért az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Abü.) 29. § *e*) pontja értelmében az indítványt visszautasította.

3. Az indítványozó arra nézve is kérte az Alkotmánybíróság eljárását, hogy hívja fel a jogalkotót a jogszabály-értelmezés korlátainak, (határainak) az alkotmányos kijelölésére. Az indítvány hiánypótlásra történt felhívást követő kiegészítésében, pontosításában ezen indítványi részhez kapcsolódóan az indítványozó megjelölte az Abtv. 1. § *e*) pontjában megjelölt hatásköri szabályt, azonban ezen túlmenően nem terjesztett elő határozott kérelmet az Alkotmánybíróság e hatáskörben történő eljárására, nem indokolta, hogy álláspontja szerint miért állnak fenn az Abtv. 49. §-ában foglalt azon törvényi feltételek, amelyek megalapozzák a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e része nem tekinthető mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló indítványnak, ebből következően ebben a hatáskörben érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására nem volt mód.

Az indítvány tartalma, az itt kifejtett érvelés az ennek alátámasztására felhívott alkotmánybírósági határozatok (az idézett indokolási részek és különvélemények) alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó e helyütt is olyan kérdésben kérte az Alkotmánybíróság eljárását, amely nem tartozik annak a hatáskörébe.

Az indítványozó a jogértelmezés alkotmányos határainak jogszabályi kijelölésére, ennek érdekében a jogalkotó erre való felhívására terjesztett elő indítványt, és erre nézve fejtette ki a kérelmét alátámasztó érveit, indokait. Az Alkotmánybíróság e helyütt külön is megjegyzi, hogy a hiánypótlást követően pontosított és kiegészített indítványban megjelölt alkotmányi rendelkezésekhez kapcsolódóan az indítványozó nem fejtette ki, hogy a Pp. támadott rendelkezésével, illetve az indítványában hivatkozott, az Abtv. 1. § *e*) pontjában szereplő hatásköri szabállyal összefüggésben milyen okból és mennyiben látja fennállónak azok sérelmét.

Az Alkotmánybíróságnak sem az Alkotmány 32/A. §-ának (1) bekezdése, sem az Abtv. 1. §-ában foglalt hatásköri szabályok, de más törvény rendelkezései alapján sincs hatásköre arra, hogy a jogalkotó felé az indítványozó által kérelmezett felhívással éljen, úgyszintén arra sem, hogy a bírói jogértelmezés alkotmányosságát felülvizsgálja. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abü. 29. § *b*) pontja alapján az indítványt hatáskörének hiányára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2005. május 2.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

169/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 11. számú melléklete alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó első beadványában az Alkotmány 13. § (1) bekezdésére és a 18. §-ára hivatkozva azt kifogásolta, hogy a dohánytermékek adója nem fedezi a dohányzás által okozott károk miatti közkiadásokat, és az adó nem az egészségbiztosító pénztárhoz kerül. Ezért az indítványozó kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg: „alkotmányellenes az a jelenlegi gyakorlat, ami lehetővé teszi, hogy a dohányzás által okozott károkat egyrészt áthárítsák a nem dohányzó állampolgárokra, másrészt a befolyó adókból ne a dohányzás által okozott károk helyreállítását, hanem egyéb célokat finanszírozzanak.”

Az Alkotmánybíróság főtítkára az előkészítő eljárás során tájékoztatta az indítványozót, hogy a beadvány nem alkalmas az alkotmánybírói eljárás megindítására, mert nem állapítható meg, hogy az indítványozó jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát vagy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását kezdeményezi-e. A főtítkár – határidő kitűzésével – felhívta az indítványozót, hogy az ismertetett feltételeknek megfelelően egészítse ki az indítványt, ellenkező esetben az ügy érdemi vizsgálatára nincs mód.

Az indítványozó második beadványában – az első beadványban is említett indokok alapján, továbbá az Alkotmány 70/D. §-ára hivatkozva – azt kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg: a 2002. évi LXII. törvény 11. számú melléklete alkotmányellenes. Az indítványozó az alkotmányellenesség megállapítása mellett nem a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését kezdeményezte, hanem azt, hogy az Alkotmánybíróság „kötelezze a Magyar Köztársaság Országgyűlését, hogy a mindenkori jogalkotó csak olyan költségvetési törvényt fogadjon el, amely biztosítja egyrészt azt, hogy a dohányzás által okozott károk csak a dohányzásra kivetett adókból legyen[ek] finanszírozható[k], másrészt azt, hogy a dohányzásra kivetett adók olyan mértékűek legyenek, amelyek biztosítják a dohányzás által okozott károk megtérítésének anyagi fedezetét.”

2. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 37. §-a szerint az alkotmányellenesség utólagos megállapítását kezdeményező indítványban „javasolni kell a jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközének teljes vagy részbeni megsemmisítését.” Az Abtv. 49. § (1) bekezdése így rendelkezik: „Ha az Alkotmánybíróság hivatalból, illetőleg bárki indítványára azt állapítja meg, hogy a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére.”

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó második beadványa sem tartalmaz határozott kérelmet, mivel az indítványozó nem kezdeményezte jogszabályi rendelkezés megsemmisítését, illetve nem indítványozta mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását.

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § d) pontja szerint az Alkotmánybíróság visszautasítja az indítványt, ha „az indítványozó a hiánypótlás végett neki visszaadott indítványt a kitűzött határidő alatt nem adta be, vagy újból hiányosan adta be, és emiatt az érdemben nem bírálható el”. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította.

Budapest, 2005. március 8.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

242/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 121. § (3) bekezdése és 126. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett, melyben a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 121. § (3) bekezdése, illetve 126. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezték. Az Szt. kifogásolt rendelkezéseit az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2003. évi IV. törvény (a továbbiakban: Sztmód.) 33. § (2) bekezdése, valamint 35. §-a állapította meg.

Az indítványozó az Szt. 121. § (3) bekezdését, valamint 126. § (3) bekezdését az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, 54. § (1) bekezdésére, valamint 60. §-ára hivatkozva kifogásolta.

2. Az Szt.-nek az indítványozó által vizsgálni kért 121. § (3) bekezdését az Alkotmánybíróság 15/2004. (V. 14.) AB határozata (ABK 2004. május, 377.) 2004. május 14-ei hatállyal megsemmisítette. Az Szt.-nek az indítványozó által kifogásolt 126. § (3) bekezdését ugyanakkor az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2004. évi CXXXVI. törvény 72. § (1) bekezdés *a*) pontjának *aq*) alpontja 2005. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság hatáskörébe főszabályként csak hatályos jogszabályok utólagos vizsgálata tartozik. Az Alkotmánybíróság a már nem hatályos jogszabályt csak az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-a szerinti bírói kezdeményezés vagy a törvény 48. §-ában foglalt alkotmányjogi panasz esetén, vagyis csak kivételesen vizsgálja. [160/B/1996. AB határozat, ABH 1999, 875, 876.; 1378/B/1996. AB határozat, ABH 2001, 1609, 1610.; 418/B/1997. AB határozat, ABH 2002, 1627, 1629.] Az indítvány nem bí-

rői kezdeményezés, illetve alkotmányjogi panasz, ezért az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor. Így az Alkotmánybíróság az Szt. már nem hatályos rendelkezéseivel összefüggő eljárást – az Abtv. 20. §-ára, valamint az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontjára figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. május 2.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

249/E/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság nemzetközi szerződésből fakadó jogalkotói feladat elmulasztásának vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság és az Európai Községek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről szóló 1994. évi I. törvény 44. Cikkére alapított, nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztásának megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó álláspontja az, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Községek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről szóló 1994. évi I. törvény (a továbbiakban: Európai Megállapodás) 44. Cikke szerinti nemzetközi kötelezettségét az Magyar Köztársaság nem teljesítette. Az Európai Megállapodás indítványozó által idézett 44. Cikk 1. pontja alapján „Magyarország a 6. Cikkben említett átmeneti időszak alatt megkönnyíti területén a 48. Cikk szerinti közösségi vállalatok és állampolgárok tevékenységét. E célból

i) fokozatosan, legkésőbb a 6. Cikkben említett átmeneti időszak első szakaszának végéig a közösségi vállalatok és állampolgárok letelepedéséhez olyan elbánást nyújt, amely nem kedvezőtlenebb a saját vállalatainak és állampolgárainak biztosítottnál, kivéve a XII.a és a XII.b Mellékletben felsorolt szektorokat, amelyeknél ezt az elbánást legkésőbb a 6. Cikkben említett átmeneti időszak végén nyújtja”.

Ugyanennek a cikknek az 5. pontja szerint, „[a] Megállapodás szempontjából

a) letelepedés

i) az állampolgárokat illetően, jog arra, hogy valaki önálló vállalkozóként gazdasági tevékenységet kezdjen és folytasson, vállalkozásokat hozzon létre és igazgasson, különösen olyan vállalatokban, amelyeket ténylegesen ellenőriz. Állampolgárok önálló vállalkozása nem terjed ki a munkaerőpiacon való munkakeresésre vagy munkavállalásra és nem ad jogot arra, hogy a kérdéses személy a másik Fél munkaerőpiacára belépjen. E Fejezet rendelkezései nem alkalmazandók azokra, akik nem kizárólag önálló vállalkozók”.

A 6. Cikk 1. pontja szerint a „társulás legfeljebb tízéves átmeneti időszakot foglal magában, amely két, elvileg öt évig tartó, egymást követő szakaszból áll. Az első szakasz a Megállapodás hatálybalépésekor kezdődik”.

Az indítványozó állítása szerint az említett nemzetközi szerződéssel kapcsolatban mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség áll fenn, mivel „az Európai Megállapodás 44. Cikkében foglaltakat a Magyar Köztársaságnak 1999. február 1-jén teljesítenie kellett volna, ezzel szemben (...) az egyéni vállalkozások tekintetében az 1994. évi I. törvényben foglaltak a mai napig nem valósultak meg”. A mulasztás – véleménye szerint – az Alkotmány 7. § (1) bekezdését sérti.

2. Az indítványozó az Európai Megállapodásra hivatkozva mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól az Alkotmány 7. § (1) bekezdése alapján, melynek értelmében a Magyar Köztársaság jogrendszere biztosítja a nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját. Az indítványozó által a jelen ügyben megjelölt alkotmányi rendelkezés annyiban érintett, hogy a belső jog és a nemzetközi jog összhangjához, jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatához – ahogy azt az Alkotmánybíróság legutoljára a 737/E/2001. AB végzésben [ABH 2004, 2081.] kimondta – hozzátartozik a nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, a szükséges jogalkotási feladat teljesítése.

A 737/E/2001. AB végzés szerint az „Alkotmánybíróság tehát az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének érvényesülése kapcsán azt vizsgálja, hogy a belső jog szabályai nem állnak-e ellentétben valamely nemzetközi jogi kötelezettséggel, illetve az illetékes jogalkotó szerv kibocsátotta-e azt a jogszabályt, amely nélkülözhetetlen valamely nemzetközi jogi kötelezettség teljesítéséhez. Az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének érvényesülésére, a nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangjának, azaz jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára a felhatalmazást az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § c) pontja adja meg.” [ABH 2004, 2081, 2082.]

A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának – részletes szabályait – a törvényalkotó az Abtv. 44–47. §-aiban határozza meg. Az Abtv. 47. §-a a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának egy speciális esetét szabályozza: a nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztását. A nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztásának vizsgálata tehát az Abtv. alapján nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának minősül.

Az Abtv. 44. §-a szerint valamely jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését kizárólag az Abtv. 21. § (3) bekezdésében meghatározott szervek, illetve személyek indítványozhatják: az Országgyűlés, annak állandó bizottsága, bármely országgyűlési képviselő, a köztársasági elnök, a Kormány vagy annak tagja, az Álla-

mi Számvevőszék elnöke, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és a legfőbb ügyész. Mivel az indítványozó nem tartozik e jogosultak körébe, így ennek az eljárásnak a megindítására nincs jogosultsága.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § c) pontja alapján – visszautasította.

2005. szeptember 12.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

296/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenessége utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi XCIX. törvény 208. § (1) bekezdése alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozó beadványában az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Tv.) 208. § (1) bekezdése alkotmányellenessége megállapítását és megsemmisítését kérte. A támadott törvényi rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 21. § (5) bekezdésének a Tv. 131. §-ával megállapított rendelkezéseit 1999. január 1-jétől rendelte alkalmazni, az indítványozó álláspontja szerint sértve ezzel az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiságot, mivel saját ügyében az Illetékhatóság visszamenőleges hatállyal alkalmazta az Itv. módosított rendelkezését.

Az indítványozó 2005. május 27-én indítványát visszavonta, mivel a Fővárosi Bíróság ügyében hozott határozata nyomán az Illetékhatóság számára elfogadható határozatot hozott. Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 20. §-a értelmében indítvány alapján jár el, ezért az Alkotmánybíróság az eljárást a visszavont indítványra tekintettel – az Alkotmánybíróság

ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § *d*) pontja alapján – megszüntette.

Budapest, 2005. június 27.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

526/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenessége utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról szóló 1977. évi I. törvény 2. § e) pontja alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról szóló 1977. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) 2. § e) pontja alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint e rendelkezés az Alkotmány állam és az egyház elválasztott működését rögzítő 60. § (3) bekezdését sérti.

Eljárása során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tv.-t az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 148. § (2) bekezdés e) pontjával, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napjával, azaz 2004. május 1-jével hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság hatásköre az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § b) pontja szerinti hatáskörben eljárva főszabályként csak hatályos jogszabály alkotmányosságának elbírálására terjed ki. Hatályát veszített jogszabály alkotmányellenességének vizsgálatára – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – csak kivételesen, az Abtv. 38. §-a szerinti bírói kezdeményezés, valamint az Abtv. 48. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasz alapján kerülhet sor. A vizsgált indítvány azonban egyik kategóriába sem tartozik. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíró-

ság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontja alapján – az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. október 10.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

661/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény 125. § (2) bekezdés d) pont második mondata „Az a körülmény, hogy a vámárut ellopták, ... a vámfizetési kötelezettség alól nem mentesít” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény végrehajtásáról szóló 45/1996. (III. 25.) Korm. rendelet 135/B. § (4) bekezdés b) pont 1. alpontja, valamint a vámtörvény végrehajtásának részletes szabályairól szóló 10/1996. (III. 25.) PM rendelet 38/A. § (2) bekezdés első mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a következő jogszabályok alkotmányellenességét és semmisítse meg azokat:

– a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 125. § (2) bekezdése d) pontja második mondatának „Az a körülmény, hogy a vámárut ellopták, ... a vámfizetési kötelezettség alól nem mentesít” szövegrésze,

– a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény végrehajtásáról szóló 45/1996. (III. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 135/B. § (4) bekezdése b) pontjának 1. alpontja,

– a vámtörvény végrehajtásának részletes szabályairól szóló 10/1996. (III. 25.) PM rendeletnek (a továbbiakban: R.) az R.-t módosító 55/2001. (XII. 28.) PM rendelet 11. §-ával meghatározott 38/A. § (2) bekezdésének első mondata.

Az indítványozó az Alkotmány 58. §-ának (1) bekezdésére és 70/A. §-ának (1) bekezdésére hivatkozott. Kifejtette, hogy a törvény szerint vámfizetésre kötelezett az a személy, akit az ideiglenesen behozott vámáru változatlan állapotban történő megőrzésének a kötelezettsége terhel, de e kötelezettségének a vám-

áru ellopása miatt nem tud eleget tenni. Az indítványozó állítása szerint e törvényi rendelkezés korlátozza őt Magyarországra történő utazása módjának megválasztásában, illetve magyarországi tartózkodása során általában is korlátozva van mozgásszabadságában. Egy esetleges autólopás esetén ugyanis fenti rendelkezések mellett csak úgy van lehetősége a külföldön nyilvántartásba vett, ideiglenes behozatali eljárásban vámkezelt, így az országba beléptetett, itt viszont eltulajdonított személygépkocsija után elkerülni a vámfizetési kötelezettséget, ha egyáltalán nem is szolgáltat az autó eltulajdonítására lehetőséget, vagyis nem személyautóval érkezik az országba. Azt is kifogásolta, hogy a támadott rendelkezések különbséget tesznek magyar és külföldi állampolgárok között, utóbbiaktól nem követelve meg a vámterületen kívül nyilvántartásba vett járművel történő határátlépéskor olyan adminisztratív kötelezettség teljesítését, mint a Járműnyilvántartó lap kiváltása.

2. Az indítvány beadását követően

– a Vtv.-t a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 83. §-a;

– a Vhr.-t az egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 105/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet 1. §-a;

– az R.-t a közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 87. §-a

a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjával hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányosságát csak az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. §-ának (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálhatja. A jelen esetben az indítvány nem tartozik az említett kategóriákba. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárást az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerke-

zetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. számú határozat 31. § a) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2005. július 4.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

692/D/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő
végzést:

Az Alkotmánybíróság a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény alkotmányellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. A Fővárosi Bíróság 3.P.29.104/1997/24. számú ítéletében kötelezte az adós gazdálkodó szervezetet, hogy az indítványozó részére hárommillió-öttszáz-negyvenötezer forint tőkét és annak 1986. január 1-jétől történő kiegyenlítéséig vagy legfeljebb a felszámolási zárómérleg elkészítéséig esedékes évi 20%-os kamatot fizessen. Az indítványozó azt sérelmezi, hogy a peres eljárás befejeződése előtt megindult felszámolási eljárásban nem kerülhetett sor követelése maradéktalan kielégítésére. Az adós elleni felszámolási eljárásban a felszámoló a tőkekövetelést a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 57. § (1) bekezdés *f*) pontjába, míg a megítélt kamatot, annak *g*) pontjába sorolta. A felszámoló döntése ellen az indítványozó kifogást nyújtott be. A Főváros Bíróság 9. Fpk. 01–99–000160/59/14. számú végzésében kötelezte a felszámolót, hogy a tőkekövetelést a Cstv. 57. § (1) bekezdés *d*) pontjába sorolja, míg a késedelmi kamat tekintetében az elsőfokú bíróság a felszámoló döntését jóváhagyta. A másodfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság Fpk. VI. 31.533/2001/4. számú jogerős végzésével a kamatkövetelések besorolására vonatkozó elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv. X. 30.999/2002/4. számú végzésével a másodfokú bíróság végzését hatályában fenntartotta. Az indítványozó szerint azzal, hogy a korábban jogerősen megítélt követelést a felszámolási eljárásban az adós más hitelezőivel együtt kezelték és így a Cstv. 57. § (1) bekezdés *g*) pontjába sorolt kamatok megfizetésére fedezet hiányában lehetőség nincs, sérti a tulajdonhoz való jogot [Alkotmány 13. § (1) bekezdés], a tulajdoni formák egyenlőségét, a piacgazdaságot [Alkotmány 9. § (1) bekezdés] és a jogbiztonságot. Álláspontja szerint az ő követelését azért nem lehetett volna az adós más hitelezőivel együtt kezelni, mert a

felszámolási eljárás adósa jogellenesen szerezte meg annak az egyesületnek a vagyonát, amellyel szemben az indítványozónak az eredeti követelése fennállt.

Az indítványozó azt kéri az Alkotmánybíróságtól, hogy a Cstv. alkalmazását ügyében tiltsa meg, az adóst pedig kötelezze a jogszabálysértően tőle elvont vagyon és kamatai elkülönítésére és az indítványozónak megítélt követelés maradéktalan kielégítésére.

2. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 48. § (1) bekezdése szerint az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogséremlme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés értelmében az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet az Alkotmánybírósághoz írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az, hogy az Abtv. 48. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat együttesen kell értelmezni és az alkotmányjogi panaszra megállapított határidő számítása szempontjából a rendkívüli jogorvoslatokat figyelmen kívül kell hagyni. [23/1991. (V. 18.) AB végzés, ABH 1991, 361–362.; 23/1995. (IV. 5.) ABH 1995, 115, 118.] Az Alkotmánybíróság a 41/1998. (X. 2.) AB határozatában azonban megállapította azt is, hogy ha a panaszolt alapjog sérelem nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, akkor az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől számított 60 nap. (ABH 1998, 306, 310.)

Az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdése fentiekben ismertetett követelményeinek.

Az indítványozó alkotmányjogi panasz 2003. szeptember 9-én érkezett az Alkotmánybíróságra. A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Fpk. VI. 31.533/2001/4. számú végzését 2001. december 17-én hozta meg. Az indítványozó ugyan nem csatolta a jogerős végzés kézhezvételét igazoló tértivevény másolatát, a két időpontra figyelemmel megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz a 60 napos törvényi határidő után került benyújtásra. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv. X. 30.999/2002/4. számú végzése 2003. április 28-án kelt, de lévén helybenhagyó döntés, az alkotmányjogi panasz benyújtási határideje szempontjából figyelmen kívül hagyandó.

3. Az Alkotmánybíróság az indítvány, annak kiegészítése, valamint az iratok alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz előterjesztésére az Abtv. 48. § (2) bekezdés szerinti határidő után került sor, tehát az alkotmányjogi panasz

elkésett. Ezért azt – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § e) pontjára is figyelemmel – visszautasította.

Budapest, 2005. január 17.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

890/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság országgyűlési határozat alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Magyar Televízió, a Magyar Rádió és a Hungária Televízió Közalapítványok kiegészítő támogatásáról szóló 108/1999. (XII. 22.) OGY határozat módosításáról szóló 75/2002. (X. 31.) OGY határozat alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

Az indítványozó indítványában kifejtett álláspontja szerint az Országgyűlés megsértette az Alkotmány 61. § (4) bekezdését azáltal, hogy „a Magyar Rádió, a Magyar Televízió és a Hungária Televízió Közalapítványok kiegészítő támogatásáról a 75/2002. (X. 31.) OGY határozatban [a továbbiakban: OGYh.] döntött. Az Alkotmány vonatkozó paragrafusának bekezdése szerint a tájékoztatási monopóliumok megakadályozásáról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Országgyűlési határozat elfogadásához, ugyanakkor csak a T. Ház határozatképességhez szükséges képviselők többségének szavazata kell. A fenti eljárás szerint a Kormány a három közszolgálati műsorszolgáltató bármelyikét tetszés szerint a tájékoztatás lehetőségeit illetően monopóliumhelyzetbe hozhatja. (...) [A] fenti országgyűlési határozat végrehajtásával a Kormány a Magyar Rádió Rt. és a Duna Televízió Rt.-vel szemben, a Magyar Televízió Rt.-t monopóliumhelyzetbe hozta.” Az indítványozó azt kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy szólítsa fel az Országgyűlést az OGYh. visszamenőleges megsemmisítésére, valamint, hogy kötelezze a törvényhozót arra, hogy a Közalapítványok kiegészítő támogatásának a módját az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvényben szabályozza.

Az Alkotmánybíróság az indítványban megfogalmazott, az OGYh. alkotmányellenességének megállapítását kérő és az Országgyűlést határozata megsemmisítésére kötelező indítványi elem vizsgálatát annak tartalma szerint, vagyis az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: ABtv.) 1. § b) pontjában szabályozott hatásköre alapján, az OGYh. alkotmányellenességének utólagos megállapítására és visszamenőleges hatályú megsemmisítésére irányuló indítvány vizsgálataként kezdte meg.

Az Alkotmánybíróság eljárása megindítását követően először azt vizsgálta, hogy az OGYh. alkotmányosságának felülvizsgálatára van-e hatásköre.

Az Alkotmánybíróság már az 52/1993. (X. 7.) AB végzésében kifejtette: „Az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt feladatokat. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: ABtv.) 1. § b) pontja alapján az Alkotmánybíróság hatásköre jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára terjed ki. Az állam szerveinek jogalkotó hatáskörét átfogóan az Alkotmány és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) szabályozza. A Jat. határozza meg azt is, hogy az állami szervek aktusai közül melyek minősülnek jogszabálynak és melyek azok, amelyek az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé tartoznak. Önmagában véve azonban az, hogy valamely aktust olyan elnevezés alatt bocsátanak ki, amelyet a Jat. a jogszabályok vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközei megjelölésére használ, még nem szükségképpen alapozza meg az adott aktus felülvizsgálatára nézve az Alkotmánybíróság hatáskörét. A hatáskör vizsgálatánál nem az aktus elnevezése, hanem a benne foglalt rendelkezések jogi jellege az irányadó.

Az Alkotmány és a Jat. rendelkezései alapján az Országgyűlés határozata nem tekinthető jogszabálynak. A Jat. 46. § (1) bekezdése értelmében az Országgyűlés határozatban szabályozza az általa irányított szervek feladatait, a saját működését és állapítja meg a feladatkörébe tartozó terveket. A 46. § (2) bekezdése szerint e rendelkezés nem érinti az Országgyűlés egyedi határozat meghozatalára vonatkozó jogát. E törvényi szabályoknak megfelelően tehát nem minden országgyűlési határozat tartozik az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe, csak azok, amelyek a 46. § (1) bekezdésében foglalt tartalommal bírnak. A 46. § (2) bekezdése kifejezetten kizárja az állami irányítás egyéb jogi eszközei köréből a parlament egyedi határozatait.” (ABH 1993, 407–408.)

Az Országgyűlés a Magyar Televízió, a Magyar Rádió és a Hungária Televízió Közalapítványok kiegészítő támogatásáról szóló 108/1999. (XII. 22.) OGY határozatában (a továbbiakban: OGYh1.) – a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 84. §-ának (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – arról döntött, hogy – a benyújtott támogatás iránti igények alapján – a Magyar Televízió Közalapítvány, a Magyar Rádió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány támogatását 2000. január 1-jétől kiegészíti. Az OGYh1. meghatározta ennek a forrását (a Műsorszolgáltatási Alapba az üzemben tartási díjon kívül, valamint egyéb jogcímen befolyó bevételek), mértékét (1,8 százalék), és nevesítette azt a három közalapítványt, amely a kiegészítő támogatást igénybe veheti. A határozat 2. pontjában rendelkezett arról, hogy a három közalapítvány közül a Magyar Televízió Közalapítvány a számára megítélt támogatás hatvanöt százalékát használhatja csak fel mindaddig, amíg az Országgyűlés újabb döntést nem hoz. Az OGYh. ezt, az OGYh1.-ben jelzett döntést tartalmazza, hatályon kívül helyezi az

OGYh1. 2 pontját, így a számára megítélt támogatást a Magyar Televízió Közalapítvány is teljes egészében felhasználhatta. Az OGYh1. és az OGYh. címzettje nem az Országgyűlés által irányított szerv, hanem konkrétan meghatározott három közalapítvány, a határozatok nem feladatot vagy tervet, hanem kiegészítő támogatást állapítanak meg. Az OGYh. tehát egy egyedi döntés, mely alapján 2002. október 31-ét követően a Magyar Televízió Közalapítvány is teljes egészében felhasználhatja a számára megítélt kiegészítő támogatást. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OGYh. nem tekinthető a Jat. 46. § (1) bekezdésében meghatározott, állami irányítás egyéb jogi eszköze körébe tartozó normatív határozatnak, hanem az a Jat. 46. § (2) bekezdésében meghatározott, egyedi országgyűlési határozat, ebből következően az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre az OGYh. alkotmányellenességének vizsgálatára.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Abtv. 1. §-a határozza meg. Sem ezen rendelkezés, sem – az Abtv. 1. § *h*) pontja alapján megalkotott – más törvény alapján nincs az Alkotmánybíróságnak hatásköre arra, hogy a jogalkotót – így az Országgyűlést – meghatározott tartalmú jogszabály megalkotására kötelezze.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § *b*) pontjára tekintettel – érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

Budapest, 2005. november 22.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

933/B/2003. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2002. évi XLII. törvény 307. § (5) bekezdése alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó eredetileg alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2002. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Mtv.) 307. § (5) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését, illetőleg konkrét ügyben való alkalmazásának megtiltását.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az indítványozó kérelmét – jogsérelme időközben történt orvoslására tekintettel – módosította; az alkotmányjogi panaszt visszavonta, és a támadott rendelkezés alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát kezdeményezte.

3. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény 123. § (9) bekezdése az Mtv. 307. § (5) bekezdését 2004. május 1-jei időponttal hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy absztrakt (utólagos) normakontroll keretében kizárólag a hatályos jogi szabályozás alkotmányosságát vizsgálja (először: 36/J/1990. AB végzés, ABH 1991, 669, 670–671.). Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényhozó az indítvánnyal támadott rendelkezést hatályon kívül helyezte, ezért eljárását – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe

foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontjára figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. október 25.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

63/B/2004. AB végzés¹

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 117. § (1) bekezdés d) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) egyes rendelkezéseivel kapcsolatban több indítvány érkezett az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság az indítványok egy részét egymástól elkülönítette, a tárgyak szerint azonos indítványi elemeket pedig egyesítette.

Az Mt. 117. § (1) bekezdés d) pontja alkotmányellenességét kifogásoló, a rendelkezés megsemmisítését kezdeményező indítványokat az Alkotmánybíróság egyesítette és egy eljárásban bírálta el.

Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy az Mt. 117. § (1) bekezdés d) pontja – amely szerint az Mt. alkalmazásában a huszonkét és hat óra közötti időszakban teljesített munkavégzés csak abban az esetben minősül éjszakai munkának, ha a munkavégzést legalább két órát elérő időtartamban teljesítik – ellentétben áll az Mt.-nek az egyes munkavállalói csoportok éjszakai munkavégzését tilalmazó 121. § (1) bekezdésével és a 129/A. § (5) bekezdésével. Az indítványozók szerint a támadott szabály lehetővé teszi a tilalommal érintett, fokozott védelemben részesülő munkavállalói kör (nők, terhességük megállapításától gyermekük egyéves koráig, gyermeküket egyedül nevelő férfiak gyermekük egyéves koráig, fiatalok munkavállalók) két órát el nem érő időtartamú éjszakai foglalkoztatását, ezért sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét és a jogbiztonság követelményébe ütközik. Egy indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy a huszonkét és hat óra között végzett munkát a munkajogi szabályok hozzávetőlegesen ötven éve ismerik el éjszakai munkaként, ennek megváltoztatása által sérül a szerzett jogok védelmének alkotmányos követelménye. Ezen túl az indítványozó az Alkotmány 70/A. § (1) és a 70/B. § (2) bekezdésének megsértését is állította.

¹ Adminisztratív hiba folytán 2004-ben nem került közzétételre.

2. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy a támadott szabályt 2002. szeptember 1-jei hatállyal módosította a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény módosításáról kiadott 2002. évi XIX. törvény 10. §-a. Az Mt. 117. § (1) bekezdés *d*) pontjának új rendelkezése szerint éjszakai munkának a huszonkét és hat óra közötti időszakban teljesített munkavégzés minősül.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot a régi helyébe lépő új szabályozás tekintetében csak akkor folytatja le, ha a támadott norma tartalmilag azonos a korábbival és ezáltal azonos a vizsgálandó alkotmányossági probléma. Ez a konkrét esetben nem állapítható meg: az új rendelkezés tartalmilag megfelel annak a kifogásnak, amelyet az indítványozók az Alkotmánybíróság elé terjesztettek.

Míthogy azonban az Mt. 117. § (1) bekezdésének *d*) pontja az indítványok előterjesztését követően tartalmilag megváltozott, e változás folytán az indítványok okafogyottá váltak. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárást az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *e*) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2004. június 8.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyé
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

424/F/2004. AB végzés

Az Alkotmánybíróság hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal és a Szolnoki Bányakapitányság között bányaszolgálat alapítása ügyében keletkezett hatásköri összeütközés megszüntetésére és az eljáró szerv kijelölésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

A Szolnoki Bányakapitányság vezetője indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte, hogy az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 8. § (2) bekezdés *b)* pontjában szabályozott hatáskörében eljárva az Alkotmánybíróság döntsön a közötté és a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője között keletkezett hatásköri vitában és jelölje ki a Szakmár községben, a Kárász utcában megépült gázvezeték biztonsági övezetére bányaszolgálat alapítására hatáskörrel rendelkező hatóságot.

A hatóságok közötti hatásköri összeütközés a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: GET) 2004. január 1-jén hatályba lépett szabályai alapján keletkezett.

A hatásköri vita alapjául szolgáló ügyben a szakmári Kárász utcában 1994-ben létesített gázvezeték biztonsági övezetére a Délalföldi Gázszolgáltató Részvénytársaság javára bányaszolgálat alapítását kérték a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivataltól. A GET hatálybalépését, 2004. január 1-jét követően a közigazgatási hivatal vezetője megállapította, hogy a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 38. § (3) bekezdésének a GET 72. §-a által módosított szabályai alapján gázelosztó vezeték biztonsági övezetére bányaszolgálat nem alapítható, így a kérelem elbírálására a megyei közigazgatási hivatal nem rendelkezik hatáskörrel. Tekintettel arra, hogy a Bt.-nek a GET 73. §-ával megállapított, új 38/C. § (1) bekezdése alapján az idegen ingatlanon megépült gázelosztó vezeték jogi helyzetét vezetékjog alapításával kell rendezni, és a vezetékjog alapítása a bányahatóság hatáskörébe tartozik, a közigazgatási hivatal vezetője a kérelmet – tartalma alapján – vezetékjog alapítása iránti kérelemnek minősítette, és áttette a Szolnoki Bányakapitánysághoz.

A konkrét ügyben a bányakapitány is hatásköre hiányát állapította meg a GET 85. § (7) bekezdésére alapján, amely előírta, hogy a törvény hatálybalépését megelőzően megépült gázelosztó vezeték szolgalmi joggal még nem rendelkező idegen ingatlant érintő biztonsági övezetére a szolgalmi jogot a jogosultnak a törvény hatálybalépésétől számított három éven belül be kell jegyeztetni az ingatlan-nyilvántartásba. Álláspontja szerint, mivel a Bt. 38. § (3) bekezdése alapján a szolgalmi jog alapítására a megyei közigazgatási hivatal jogosult, az „elmaradt szolgalmi jogok rendezése” is a megyei közigazgatási hivatal hatáskörébe tartozik.

Az érintett hatóságok az Áe. 8. § (1) bekezdésében előírt egyeztetési eljárás keretében megkísérelték a hatásköri vita eldöntését. Miután az egyeztetés nem vezetett eredményre a szolnoki bányakapitány az Alkotmánybírósághoz fordult a vita eldöntése és az ügyben eljárni jogosult hatóság kijelölése érdekében.

Időközben az Országgyűlés 2005. június 20-i ülésnapján elfogadta a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXIII. törvényt (a továbbiakban: GETm.), amelynek 28. §-a alapján új rendelkezés lépett a GET 85. § (7) bekezdése helyébe.

A GET 85. § (7) bekezdésének új szövege a következő rendelkezést tartalmazza:

„(7) A 2004. január 1-jét megelőzően idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett gázelosztó vezetékek esetében, amennyiben azok elhelyezésére és biztonsági övezetére a szolgalmi jog alapítása nem történt meg, illetve a megállapított jog az ingatlan-nyilvántartásba nem került bejegyzésre, az elosztói engedélyes vagy a gázelosztó vezeték tulajdonosa a vezetékre a Bt. 38. §-ában meghatározottak szerint alapíthat szolgalmi jogot.”

A GETm. 30. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a GETm. 28. §-a a törvény kihirdetését követő 8. napon hatályba lépett.

Mivel a GETm. idézett 28. §-a egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy a 2004. január 1-jét megelőzően létesített gázelosztó vezetékek biztonsági övezetére a Bt. 38. §-a alapján a megyei közigazgatási hivatal hatósági határozattal bányaszolgalmat alapíthat, a szolnoki bányakapitány úgy nyilatkozott, hogy a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló kérelmét nem tartja fenn.

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az eljárást az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *d*) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2005. szeptember 12.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

683/B/2004. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 53. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 53. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

Az özvegyi nyugdíj feléledésére vonatkozó szabályozást – konkrét alkotmányos rendelkezés megjelölése nélkül – azért tartja alkotmányellenesnek az indítványozó, mert álláspontja szerint a támadott jogszabály hátrányos megkülönböztetést tartalmaz a korán megözvegyültekkel szemben.

II.

Az Alkotmány hivatkozott rendelkezése:

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

A Tny. érintett rendelkezése:

„53. § (1) Feléled az özvegyi nyugdíja annak, akinek az özvegyi nyugdíja nem házasságkötés miatt szűnt meg, ha az özvegyi nyugdíjra jogosító feltételek valamelyike

a) a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén 1993. március 1-jétől tíz éven belül,

b) a házastárs 1993. február 28-át követően bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnését követő tíz éven belül bekövetkezik.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben a feléledési idő nem haladhatja meg az özvegyi nyugdíj megállapítása időpontjában irányadó tizenöt évet.

(3) A házasságkötés miatt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság a házasság megszűnése után feléled, ha

a) az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és

b) az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdíj egyébként megilletné.

(4) Az özvegyi nyugdíj feléledése esetén a jogosultat az özvegyi nyugdíj megszűnését követő emelések, kiegészítések megilletik.

(5) Ha 1997. december 31-ét követően az 1998. január 1-je előtt megszüntetett özvegyi nyugdíjra a jogosultság az (1)–(2) bekezdés szerint feléled, az özvegy a saját jogú öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíja mellett – a megállapítás időpontjára tekintet nélkül – kérheti az özvegyi nyugdíj 50. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti folyósítását, ha ez számára kedvezőbb.

(6) Ha az özvegyi nyugdíjat 1997. január 1-je előtti időponttól állapították meg, az özvegyi nyugdíjra jogosultság akkor éled fel, ha a férfi a 60., nő az 55. életévét eléri.”

III.

Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálatakor megállapította, hogy a 966/B/1997. AB határozatában (ABH 2001, 959.) a Tny. 53. § (1)–(2) bekezdéseinek alkotmányosságát – egyebek mellett – az Alkotmány 70/A. §-ának állított sérelme miatt, a jelen indítványban foglaltakkal azonos összefüggésben már megvizsgálta és az indítványt elutasította. Ebben az ügyben az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik-e az özvegyi nyugellátásra való jogosultság feléledésének feltételrendszere azáltal, hogy a jogalkotó különbséget tesz az özvegyek között aszerint, hogy házastársuk (élettársuk) mikor hunyt el, illetőleg mikor szűnt meg az özvegyi nyugdíj.

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. számú határozat 31. § *c)* pontja alapján „ítélt dolog” címén az eljárás megszüntetésének van helye, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által már érdemben elbírált jogszabállyal

azonos jogszabály (jogszabályi rendelkezés) felülvizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alkotmánynak ugyanarra a szakaszára, illetőleg alkotmányos elvére (értékére) hivatkozva kéri az alkotmány sértést megállapítani.

Bár a jelen eljárásban az indítványozó a Tny. 53. §-a egészének alkotmányellenességét és megsemmisítését kéri, az indítványból megállapítható, hogy érdemben csak a jogszabály (1) és (2) bekezdéseit kifogásolja negatív diszkriminációra hivatkozva, vagyis azt, amit az Alkotmánybíróság a 966/B/1997. AB határozatában már elbírált.

Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Tny. 53. §-a (1)–(2) bekezdései és az Alkotmány 70/A. § összefüggésének vonatkozásában tartalmi „res iudicata” esete áll fenn, így az indítvány ezen része tekintetében az eljárást – az érdemi vizsgálatot mellőzve – megszüntette.

Budapest, 2005. április 4.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

861/B/2004. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 197. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, valamint a 210. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 197. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, valamint a 210. §-a alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése tárgyában.

Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezések sértik az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményét. A hivatkozott jogszabályhelyekben foglalt ellentmondásos normatartalom következtében ugyanazon elkövető ugyanazon cselekménye a jogalkalmazó mérlegelési szempontok nélküli, s így tökéletesen eshetőleges döntésétől függően ugyanis mind a 197. § (1) bekezdése, mind a 197. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősülhet. A minősítés pedig eltérő büntetési tételkeretek között kiszabható, s így lényegében önkényes büntetést eredményez.

2. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más törvények módosításáról szóló 2005. évi XCI. törvény 5. §-a alapján – a 29. § (1) bekezdés szerint 2005. szeptember 1-jei hatállyal – a támadott jogszabályi rendelkezések megváltoztak.

Az indítványozó ennek következtében az alkotmányellenesség megállapítására és a jogszabály megsemmisítésére irányuló indítványát 2005. augusztus 19-én érkezett beadványában visszavonta.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 20. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el. Tekintettel az indítvány visszavonására, az Alkotmánybíróság az eljárást – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezet-

be foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *a)* és *d)* pontjára is figyelemmel – megszüntette.

Budapest, 2005. szeptember 27.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

1009/D/2004. AB végzés

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 78. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasz érkezett a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 78. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Ve. támadott rendelkezése egyrészt túlságosan rövid határidőt biztosít a jogorvoslati kérelem előterjesztésére, másrészt az sem biztosított, hogy az érintett kellő időben értesüljön a választási szerv döntéséről. Mindez az indítványozó megítélése szerint sérti az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot. Egyúttal indítványozta az alkotmányellenes jogszabályi rendelkezés konkrét ügyben történő alkalmazásának megtiltását.

2. Az alkotmányjogi panaszt előterjesztő kérelmező időközben indítványát – az alapul fekvő ügyben hozott, a törvényességet helyreállító bírósági döntésre tekintettel – visszavonta. Emiatt az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerke-

zetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § *d*) pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. május 31.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

1120/B/2004. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezés alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján indult eljárásban meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény 6. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány alapján indult eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Gjt.) 6. § (1) bekezdésének rendelkezését támadta, mivel állítása szerint a gépjárműadó adóalapjaként meghatározott, a gépjármű közúti közlekedési nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya) nem hozható összefüggésbe az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt, jövedelmi és vagyoni viszonyoknak megfelelő közterhekhez való hozzájárulás elvével.

2. Az érdemi vizsgálat megkezdése előtt az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó által kifogásolt Gjt. 6. § (1) bekezdésének alkotmányosságát a 126/B/1999. AB határozatban (ABH 2001, 1048.) már vizsgálta. Az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy a Gjt. 6. § (1) bekezdése nem áll ellentétben az Alkotmány 70/I. §-ával. (ABH 2001, 1048, 1050–1051.)

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § c) pontja alapján „ítélt dolog” címén az eljárás megszüntetésének van helye, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabállyal azonos jogszabály (jogszabályi rendelkezés) vizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alkotmánynak ugyanarra a szakaszára, illetőleg alkotmányos elvére hivatkozva

kéri az alkotmányossági vizsgálat lefolytatását. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Gjt. 6. § (1) bekezdése tekintetében res iudicata esete áll fenn, így az eljárást – az érdemi vizsgálatot mellőzve – megszüntette.

Budapest, 2005. június 27.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

46/B/2005. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 15. § f) pontjának a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 86. § (3) bekezdésével megállapított szövege és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 25. § (1) bekezdés e) pontjának a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 87. § (1) bekezdésével megállapított szövege, valamint a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 120. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

Több indítvány érkezett az Alkotmánybírósághoz, amelyben az indítványozók a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 15. § (1) bekezdés f) pontjának a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 86. § (3) bekezdésével megállapított szövege, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 25. § (1) bekezdése e) pontjának a Kvtv. 87. § (1) bekezdésével megállapított rendelkezése és a Kvtv. 120. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.

A kifogásolt rendelkezések alapján a törvény erejénél fogva – néhány kivételtől eltekintve – a 65. életév elérésével megszűnik a közszerződéses, illetőleg közalkalmazotti jogviszony. A Kvtv. 120. § (3) bekezdése olyan átmeneti rendelkezést tartalmaz, amely alapján annak a köztisztviselőnek, illetőleg közalkalmazottnak, aki a 65. életévét a kifogásolt rendelkezések hatálybalépését megelőzően betöltötte, vagy 2005. július 1-jéig tölti be, 2005. július 1-jén szűnik meg a jogviszonya.

Az indítványozók szerint a közszerződéses, illetőleg közalkalmazotti jogviszonynak a 65. életév betöltésével történő megszűnéséről szóló rendelkezések az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 54. §-át, 70/A. § (1) bekezdését, 70/B. §-át és 70/E. §-át sértik.

Az Alkotmánybíróság az indítványokat tárgyukra tekintettel egyesítette és azokat egy eljárásban vizsgálta meg.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok benyújtását követően a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény és a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2005. évi XL. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. §-a a Ktv. 15. (1) bekezdésének *f*) pontja helyébe 2005. június 12. napjával – tartalmát tekintve – visszaállította azt a korábbi rendelkezést, amelynek értelmében a köztisztviselői jogviszony a 70. életév betöltésével szűnik meg. A Tv. 2. §-a alapján a Kjt. 25. § (1) bekezdésének a Kvtv. 87. § (1) bekezdésével megállapított szövege, valamint a Tv. 3. § (2) bekezdése alapján a Kvtv. 120. § (3) bekezdése 2005. június 12. napjával hatályát veszítette.

Tekintettel arra, hogy az indítványok benyújtását követően a kifogásolt rendelkezések hatályukat veszítették, ezzel az indítványok tárgytalanná váltak, az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *a*) pontja alapján – az eljárást megszüntette.

Budapest, 2005. június 20.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

202/B/2005. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2004. évi CXXV. törvény 1. §-a és 2. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Evt.) módosításáról szóló 2004. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Evtm.) 1. §-a és 2. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

Álláspontja szerint az Evtm. 1. §-a, amely az Országgyűlés által a 63/2000. (VI. 21.) OGY határozattal a bizottság tagjává 2004. június 30-ig megválasztott, majd a 76/2004. (IX. 8.) OGY határozattal tisztségükben 2004. december 31-ig megerősített bírának tevékenységét 2005. június 30-ig „meghosszabbította”, több okból is alkotmányellenes.

Az indítványozó – aki a bizottság tagja – előadta, hogy az Evt. korábbi rendelkezései értelmében a bizottság tagjait a Legfelsőbb Bíróság elnöke jelölte ki az Országgyűlés által megválasztott bírák közül, a bizottság tagjává történő jelöléshez pedig az érintett bíró hozzájárulása szükséges. A bírák tisztségük 2004. december 31-én történő megszűnése folytán kérték bíróságra történő beosztásukat, ehelyett őket az Evtm. – az érintettek és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács hozzájárulása nélkül – a tevékenység további végzésére kötelezte, megsértve ezáltal az Alkotmány 50. § (3) és (4) bekezdésében megfogalmazott bírói függetlenséget.

Az indítványozó kifejtette, hogy e rendelkezés által a bírának a munka és foglalkozás szabad megválasztásának az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében rögzített joga is sérült, mert bírói szolgálati viszonyukat meghatározott időre megkérdésük nélkül szüneteltette.

Egyben a jogállamiságból eredő jogbiztonság elvébe ütközőnek találta az Evtm. 2. § (1) bekezdése szerinti, az ellenőrzés lefolytatására meghatározott határidőt, mert az a még nem ellenőrzött személyek adatainak kéréséhez nem elegendő.

II.

Az Evtm. támadott rendelkezéseivel módosított Evt 5. § (1) bekezdése értelmében az ellenőrzést a Legfelsőbb Bíróság elnöke által kijelölt és az Országgyűlés 76/2004. (IX. 8.) számú határozatával megerősített bírák 2005. június 30-ig végezték, ezt követően a bizottság tevékenysége megszűnt. A még hátralévő feladatokat – az Evt. 2005. december 31-én történő hatályvesztéséig – egyes bíróként eljárva, a bizottság tagjai közül a Legfelsőbb Bíróság elnöke által kijelölt bíró hajtja végre.

Noha e rendelkezést nem helyezték hatályon kívül, a bizottság tagjai tevékenységének meghosszabbítására vonatkozó rendelkezés hatálytalannak tekintendő. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis formális hatályon kívül helyezés nélkül is hatályát veszítettnek kell tekinteni azt a jogszabályt, amelynek rendelkezései teljességbe mentek [670/B/1997. AB határozat, ABH 1999, 600, 603.; 45/2003. (IX. 26.) AB határozat, ABH 2003, 474, 486, 487.] Az Evtm. kifogásolt szabálya nem tekinthető hatályban lévő jogszabálynak, mert a bírák ennek alapján csak 2005. június 30-ig folytattak munkát a bizottságban, így az indítvány oka foggyottá vált.

Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányosságát csak a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján vizsgálja, mivel ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és – ha az indítványozó különösen fontos érdeke indokolja – a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség. A konkrét esetben az indítvány az Abtv. 1. § *b)* pontja alapján absztrakt normakontrollra irányult, és az indítványozó e funkciójában nem bíróként jár el [60/1994. (XII. 24.) AB határozat, ABH 1994, 342, 361.], ezért az Alkotmánybíróság az eljárást az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételé-

ről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozata 31. § a) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2005. szeptember 20.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

243/B/2005. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló eljárásban meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 47. §-a és a „a gyermektartásdíj alapjának megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül a családi kedvezmény” című 2003/3. APEH iránymutatás alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó 2005. február 28-án beadványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Ebben azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság bírálja felül az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2000. évi CXIII. törvényt és a hozzá kapcsolódó 2003/3. APEH iránymutatás jogszerűségét.

Előadta, hogy a saját háztartásában nevelt gyermekei jogai sérülnek, az ő utánuk járó pénzt csak részben kapják meg, mert tartásdíjat vonnak az őket megillető kedvezményből.

Az Alkotmánybíróság az indítványozót hiánypótlásra hívta fel. Ebben tájékoztatták arról, hogy érdemben elbírálható indítványt olyan beadvány tartalmaz, amelyben megjelölik az alkotmányellenesnek tartott jogszabályt és ezen kívül az Alkotmánynak azt a szabályát, amellyel a vizsgálni kért rendelkezés az indítványozó vélekedése szerint ellentétes.

A 2005. április 6-án érkezett újabb beadvány tartalma szerint az indítványozó alkotmányellenesnek tartja a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja-tv.) 47. §-át és „a gyermektartásdíj alapjának megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül a családi kedvezmény” című 2003/3. APEH iránymutatást, melyek értelmében az adókedvezmény nem csak az adóév végén, hanem az adóelőleg levonásakor is érvényesíthető. Azzal érvelt, hogy ha kevesebb adóelőleget vonnak le, csökken a fizetendő adó összege, nő a jövedelem. Magasabb havi nettó jövedelem – a családjogi törvény végrehajtásáról, valamint a családjogi törvény módosításáról szóló 1986. évi IV. törvénnyel kapcsolatos átmeneti rendelkezésekről szóló 4/1987. (VI. 14.) IM rendelet 11. §-a alapján – magasabb fizetendő tartásdíjat eredményez. A családi adókedvezményről az Szja-tv. 40. §-a szól, ez határozza meg, ki minősül kedvezményezett eltartottnak. Az indítványozó szerint

mindezek alapján az Szja-tv. 47. §-a sérti az Szja-tv. 40. §-át, továbbá a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 3. §-át. A családi kedvezmény ugyanis, az említett szabályokból következően, „a saját háztartáson belüli gyermekek eltartásának rovására megy”, a saját háztartáson belül nevelt gyermek „növeli egy másik család kasszáját”. Kérte az Szja-tv. 47. §-ának módosítását és a 2003/3. APEH iránymutatás megsemmisítését.

2. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 20. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ez azt jelenti, hogy az indítványozónak meg kell jelölnie nemcsak a jogszabályt, hanem a jogszabálynak azt a konkrét rendelkezését, amelyet az Alkotmánynak ugyancsak valamely konkrét rendelkezésébe ütközönek tart (440/B/1993. AB végzés, ABH 1993, 910.).

Az indítványozó a hiánypótlás végett visszaadott indítványt újból hiányosan adta be, nem jelölte meg, hogy az Szja-tv. 47. §-a az Alkotmány melyik konkrét rendelkezésébe ütközik, és milyen okból, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § d) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2005. december 13.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

387/B/2005. AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 207. § (4)–(5) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság bírósági ítélet hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárás lefolytatására való kötelezése iránt előterjesztett indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

1. Az indítványozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 207. § „4. és 5. pontjai” – értelemszerűen (4) és (5) bekezdése – alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá bírósági ítéletek hatályon kívül helyezését és „a Legfelsőbb Bíróság számára új eljárás lefolytatására szóló indítvány előterjesztését” indítványozta. Egyben utalt arra, hogy ezen beadványával hiánypótlási kötelezettségének tett eleget, amelyre az Alkotmánybíróság a 633/J/1999. ügyben benyújtott indítványa kapcsán hívta fel.

Az indítványozó utóbbi ügyben a Ptk. támadott rendelkezését azért tartotta alkotmányellenesnek, mert az a „művész szabadságának alkotmányos alapját” sérti, „ebből következően hátrányos megkülönböztetés” érte.

A csatolt iratból kitűnően a bíróságok a Ptk. említett szabályát az indítványozó ellen folyamatban volt perben alkalmazták, amelynek tárgya egy ingatlanra vonatkozó szerződés semmissége volt.

Az Alkotmánybíróság két alkalommal is hiánypótlásra szólította fel az indítványozót.

2. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 21. § (1) és (2) bekezdése az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 22. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az indítvány tartalmi kellékeként előírja, hogy annak határozott kérelmet kell tartalmaznia, meg kell jelölni a kérelem alapjául szolgáló

okot, valamint a vizsgálandó jogszabály megjelölése mellett tartalmaznia kell az Alkotmánynak azokat a rendelkezéseit, amelyeket – az indítványozó állítása szerint – a hivatkozott jogszabályok megsértenek; vagyis az indítványból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy mely jogszabályi rendelkezés mely alkotmányos szabállyal és milyen okból ellentétes.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kiegészített beadványból azon túlmenően, hogy a per kimenetele az indítványozó számára kedvezőtlen volt, nem tűnik ki, hogy az Alkotmány – konkrétan meg nem jelölt – rendelkezése a Ptk. támadott szabálya folytán miképp sérült. Ezért az indítvány a hiánypótlást követően is alkalmatlan maradt az érdemi elbírálásra.

Az Ügyrend. 29. § *d)* pontja szerint, ha az indítványozó a hiánypótlás végett neki visszaadott indítványt újból hiányosan adta be és emiatt az érdemben nem bírálható el, azt az Alkotmánybíróság visszautasítja.

Fentiek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította.

3. Az Abtv. 1. §-a rendelkezik az Alkotmánybíróság hatásköréről. Sem e rendelkezés, sem más törvény szerint sincs hatásköre az Alkotmánybíróságnak bírósági döntések felülvizsgálatára vagy a bíróság új eljárásra utasítására. Ezért az erre irányuló indítványt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § *b)* pontjára figyelemmel utasította vissza.

Budapest, 2005. október 11.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

503/B/2005. AB végzés

Az Alkotmánybíróság társadalombiztosítási határozat és bírósági határozatok felülvizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Baranya Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság előtt 22-08890/1994. számon, a Pécsi Városi Bíróság előtt 11.P.24.035/1996. számon, a Baranya Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság előtt 1.Pf.20.123/1998. számon, valamint a Pécsi Munkaügyi Bíróság előtt 4.M.448/2002. számon folyamatban volt eljárás során született határozatok felülvizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

INDOKOLÁS

Az indítványozó nyugdíjfolyósítási ügyével kapcsolatos kérelmében egy társadalombiztosítási eljárásban és számos, különböző bírósági eljárások során született, egyértelműen meg nem jelölt határozat felülvizsgálatát és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Beadványában alkotmányellenesnek vélt jogszabályt nem jelölt meg. Az indítványának elbírálásra alkalmatlan voltáról szóló főtítkári tájékoztatást követően egy hónap elteltével megismételte kérelmét és továbbra is „az állampolgári jogrendszerből kirekesztő bírói ítéletek (...) és jogalkalmazói munkák (...)” megsemmisítését indítványozta.

Az Alkotmánybíróság az Abtv. 1. §-a értelmében törvényben vagy alacsonyabb szintű jogforrásban foglalt jogszabály, illetve az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányosságának vagy nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát végzi. Sem e rendelkezés, sem más jogszabály nem utalja az Alkotmánybíróság hatáskörébe egyedi államigazgatási ügyben hozott határozatok vagy bírósági döntések felülvizsgálatát.

Az Alkotmánybíróság számos alkalommal hangsúlyozta, hogy „hatásköre nem terjed ki a jog egyes ítéletekben való alkalmazásának vizsgálatára” és „nincs hatásköre egyedi bírósági [vagy egyéb jogalkalmazási] döntések felülvizsgálatára sem”. [2/1998. (II. 4.) AB határozat, ABH 1998, 41, 57.; 273/D/2003. AB végzés, ABH 2004, 2097.; továbbá: 1208/B/1995. AB határozat, ABH 2002, 1397, 1400.; 299/D/2000. AB határozat, ABH 2004, 1430, 1432.]

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a határozatok megsemmisítésére irányuló kérelmet az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § b) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2005. október 10.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró